Է. ՏԱՐԻ 1835 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 18 ՄԵՀԵԿԱՆ 4382 – Հ. Տ. 24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 – Ն. Տ. 8 ՄԱՐՏ 1890 – ՀԻՋՐ. 16 ՐԷՋԼԻՊ 4307 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՂԳԱԾ ՊՈՒՂԼԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Կ. ՊՈԼԻՍ – Նորատունկեան-իան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳԱՆ	ԻՌԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար	տար. 180
» »	» 80
» »	» 40
Գաւառաց »	» 200
» » Վենետիկ »	» 100
Օտար երկիրներու տարեկան գրանց	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս ղրկուած լրագրոց համար նոր տարիք ենթակայութեան վրայ ե եռամսայութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ լրացուցի։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Լրագրոյս ներքին Լրոց բաժնին մէջ մերթ ընդ մերթ կ'երևուին յուրերը որք մեր ազգայնոց, մանաւանդ գաւառացւոց համար մասնաւոր կարեւորութիւն ունին։ Մի քանի օրէն կ'ըսկըսի երմտական նոր տարին, և կը յիշուի թէ՝ ըստ Կայսերական Իրատէի՝ մարտ 1 էն ջնջուած են ներքին մաքսերն։ Այս տնօրինութիւն մեծ պատիւ կը բերէ Կայս. Կառավարութեան, որովհետեւ մեծ դիւրութիւն պիտի ընծայէ ներքին վաճառականութեան և բնիկ արտադրութեան։ Հին ժամանակաց խափանարար դրութեանց մէկ մնացորդն էր որ Ցերութեան մէկ նաւահանգստէն միւսը փոխադրուած վաճառք մաքս վճարելու կը դատապարտուէին։ Առաջները մէկ գաւառէն միւսը ցամաքի ճամբով ղրկուած ապրանքներն ալ մաքսի ենթարկուած էին։ Օտար երկիր ղրկուած ապրանք եւս մաքս կը վճարէին։ Թէպէտ այս կերպիւ մաքսային հասոյթներն աճեցնել կը կարծուէր, բայց իրօք բնիկ արտադրիչք անկարող կը լինէին մրցիլ օտար արհեստաւորաց և վաճառականաց դէմ, արտածելի ապրանաց քանակութիւնը կը նուազէր, կամ դէթ չէր աւելնար, և անուղղակօս ո՛չ միայն մաքսատունք այլ և ընդհանուր երկիրը կը վնասուէին։ Որովհետեւ Փոքր Ասիոյ արտադրիչ և վաճառական ժողովրդեան մէկ կարեւոր մասն այ Հայերն են, խնդիրն անմիջական վերաբերութիւն ունէր մերազնէից։ Բայց ժամանակէ մ'ի վեր Կայս. Կառավարութիւնը լուսամիտ ոգւով կը քննէ այս մաքսային և ընդհանրապէս տնտեսական խնդիրներ, և ներքին մաքսերուն ջնջումը կրնանք համարիլ նոր հաւաստիք Կայս. Կառավարութեան տնտեսական նորահաստատ շրջահայեաց ուղղութեան։

* *

Մեր չատ մը բնիկ արտադրութեանց և ընդհանրապէս Փոքր-Ասիոյ վաճառականութեան յետնեալ վիճակին ի բացատրութիւն յաճախ կը լսենք ու կը կարդանք գաւառային թղթակցութեանց մէջ թէ հաղորդակցութեան միջոցներու անբաւականութենէ և ուրիշ դժուարութիւններէ կը դանդատուի։ Բայց այս նկատմամբ վերջին ժամանակներս տեղային շահագործութեան ընծայեալ դիւրութիւններն եւս անտես պէտք չէ ընենք։ Ցան տարիէ ի վեր Փոքր-Ասիոյ մէջ հաղորդակցութեան միջոցներն զգալապէս բարւոքեցան։ Գրէթէ ամեն նահանգներ ունին այժմ իրենց արքունի կառուցիներն և ուրիշ տեղային ճամբաներ, և զանազան կէտերէ դէպ ի ներս երկաթուղւոյ շինութիւնք յառաջ կը տարուին։ Օրինական դիւրութիւններ եւս մերթ ընդ մերթ կ'ընծայուին տեղական ժողովրդեան, և օտար երկիրներէն բերուած ապրանաց վրայ մաքսերու մնացուցա բարձրացումն եւս ուրիշ դիւրութիւն մը պիտի լինի բնիկ արտադրիչներու։

Բայց այս ամեն դիւրութիւններէ օգտիլ պէտք է, և զայս չենք տեսներ ըստ բաւականին։ Ձեռներիցութեան ոգին առաջուան չափ կը պակսի մերազնէից քով, որք չեն տրտմիր ասպարէզն Ցունաց, Հրէից և Դերմանաց ձեռքը թողլով։ Ապահովութեան խնդիր մը կար, բայց անգլիացի հիւպատոսք որոց տեղեկագիրք հրատարակուած են Փոքր-Ասիոյ վերաբերեալ վերջին կապոյտ Ցետրակին մէջ՝ ընդհանրապէս կը հաստատեն թէ երկրին մէջ այժմ առաջուընէ աւելի անդորրութիւն կայ, և տեղական քաղաքային և զինուորական իշխանութիւնք առաջուընէ աւելի հոգածու կը դրսնուին հանրային բարեկարգութեան և ապահովութեան պահպանման։ Այս եւս դիւրութիւն մ'է անշուշտ, և քանի որ քաղաքակրթութիւնը մուտ գրտնէ երկրին մէջ, աներկբայելի է թէ այս տեսակ բարեկարգութիւնք պիտի աւելնան քան նուազին։ Հայ տարրն որ Փոքր-Ասիոյ տնտեսական դլխաւոր տարրեր մին է՝ պէտք է իւր զարգացման ջանքերով ցոյց տայ թէ դիտէ օգտիլ իրաց կացութեան տակաւ բարւոքումէն։ Մասնաւոր դժուարութիւնք ամեն ժամանակ կրնան գոյութիւն ունենալ, բայց ճշմարիտ ձեռներիցութիւն և կորովայիզ գործունէութիւն պէտք է յաղթահարեն զայն։

Դերման պաշտօնեայք որք Նիկոմիդիայէն յԷնիբիրիս նոր երկաթուղւոյն շինութեան կը հսկեն՝ դիտել կուտան թէ իրենց յուսացածին չափ մշակութիւն չեն տեսներ այն երկրի մէջ ընդ որ պիտի անցնի նոր երկաթուղին, և կը գուշակեն թէ այս գիծ բաւական տարիներ շահ չպիտի ընէ, թէեւ կառավարութեան կողմէ տարեկան գումար մը ապահովեալ է Ընկերութեան՝ բաժնեթղթոց վրայ շահաբաժին վճարելու համար։ Բառասուն կամ յիսուն ուղտի բեռը մէկ վագոն միայն կը լեցնէ, և բնիկ ապրանքով լի կառախմբեր բանեցնելու համար այս գծի վրայ՝ երկրին արտադրութիւնն ու վաճառականութիւնը պէտք է մեծապէս աճին ու բազմապատկին։ Այս նկատողութիւն թէ Փոքր Ասիոյ գաւառք բաւական ապրանք չունին արտածելու՝ դեռ երկար ժամանակ արգելք պիտի լինի երկաթուղեայց ծաւալման։ Ակներեւ է թէ բնիկ ժողովուրդք եւս պէտք է նպաստեն երկրին տնտեսական պայմանները բարելաւելու համար եղած խորհրդոց և ճգանց։ Ամեն բան Կառավարութենէ յուսալ ո՛չ մէկ երկրի մէջ ներելի է, և արդի ժամանակիս մէջ մերազնեայք ո՛րչափ շուտ համոզուին այս տարրական ճշմարտութեան՝ այնչափ աւելի պիտի ապահովին իրենց ապագայ բարեկեցութիւն։

* *

Աւասիկ ձեռնարկութիւն մը, կամ լաւ եւս՝ ձեռնարկութեանց շարք մը, յորում Փոքր Ասիոյ Հայք չատ բաներ կրնան գործել։ Գիւղատնտեսութիւնը մեր երկրի մէջ յոյժ նախնական վիճակ մ'ունի, մանաւանդ Հայերուն բնաւ շահաբեր չէ։ Քանի մը ամիս առաջ ալ ցաւ ի սիրտ դիտել տուինք թէ Կ. Պոլսոյ և ուրիշ վաճառաշահ կեդրոններու ապառած իւղերուն, կարագներուն, պանիրներուն և դինիներուն մէջ հայ արտադրիչք դրեթէ բնաւ բաժին չունին։ Զատնք կը գտնենք Բումելիի և Միջերկրականի Յոյներէն, Պուլկարներէն և Ալպանիացիներէն, որք տեսակ մը մենաշնորհ ընած են գիւղատնտեսութեան վերաբերեալ ապրանքներն, որոց թէ՝ արտադրիչք և թէ վաճառականներն իրենք են։ Թուրքիոյ Հայոց մեծագոյն մասը գիւղացի երկրագործ և դաստարարոյժ է, և սակայն զարմանալի է որ Թուրքիոյ Հայք ո՛չ միայն իրենց առտնին ապառման այլ և արտածութեան և վաճառականութեան համար իւղեր, պանիրներ և դիններ չարտադրեն յայողապէս։ Թողլով դիներնինութիւնն որ շահագործութեան տարբեր և ո՛չ նուազ կարեւոր ճիւղ մ'է, կարելի է քիչ քիչ ծաւալել Փոքր Ասիոյ մերազնէից մէջ գիւղատնտեսութեան զանազան ճիւղերուն ուսումն և արհեստն, որք Ռուսիոյ և Եւրոպիոյ մէջ ուրոյն մասնաբաժնութիւններ են՝ գիւղատնտեսութեան յատուկ վարժարանաց և արհեստարանաց մէջ աւանդեալ, և իրրեւ արհեստ ալ յոյժ շահաւոր են, ինչպէս կը տեսնենք Թուրքիոյ մեծ քաղաքաց մէջ ապառեալ եւրոպեան իւղերու և պանիրներու տուրեւառէն։ Հարուստ կալուածատէրներ և ագարակատէրներ պակաս չեն Հայոց մէջ, և Ազգին տնտեսական զարգացման մեծապէս կը նպաստէր եթէ այս մարդիկ ուսեալ և փորձառու գիւղատնտեսներու տնօրինութեան ներքեւ գիտական մշակութիւն հաստատէին։ Ազգին տնտեսական զարգացումն աւելի, անհատական շահու մեծ աղբիւր կը լիներ եթէ Փոքր Ասիոյ կովերն և ոչխարներն եւրոպեան դրութեամբ պարարել և անոնց ընտիր կաթէն եւրոպեան ճաշակաւ ու աղնութեամբ պանիրներ և իւղեր շինել սովրէինք։

Դաղափարաց այս կարգի մէջ, գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Երուսաղեմի վանուց Եալովայի ագարակին մէջ գիտական մշակութիւն հաստատելու ջանք մը կայ։ Դեր. Սիմէոն Արքեպիսկոպոս ազգային տիպար ագարակի մը կ'ուզէ վերածել զայն, և մասնաւոր գիւղատնտես մը գտած է յանձին Խաչիկ էֆէնտի Մամիկոնեանի, որ ազգային բարեբար Աղա Սանասարեանի ծախիւք գիւղատնտեսութիւն ուսած է Ռուսիոյ արքունի վարժարանի մը մէջ։ Ձեռնարկուած է այս ագարակին մէջ նոր ոճով պանիրներ և իւղեր շինելու, նաև զանազան տեսակ կենդանիներ պահելու եւ բազմացնելու, և մշակութեան նոր ճիւղեր մուծանելու։ Ցուսալի փորձ մ'է այս, որոյ արդիւնքն անշուշտ հետաքրքրութեամբ պիտի դիտուի Ազգին կողմէ։

* *

Գործունէութեան ճիւղ մ'եւս կայ, որուն անունն ո՛րչափ համեստ՝ հաճոյքն ու նիւթական շահն ա՛ռնչափ աւելի մեծ են։ Կ'ակնարկենք պարտիզպանութիւնն, և ի մասնաւորի ծաղկահաւաքութիւնն, որուն ձեռնարկելու համար մեծ ագարակատէր մը լինելու պէտք չկայ։ Քանի մը կանգուն, որպէս և քանի մը արտավարի վրայ հաստատապէս կարելի է ծաղկամշակութիւն։ Քաղաքակրթական յառաջդիմութիւն մ'է որ պոլսական ընկերութեան մէջ ծաղկի գործածումը մեծապէս աւելցած է քանի մ'տարիէ ի վեր։ Հարսնեւոյ հանդէսներու ինչպէս և յուղարկաւորութեանց առթիւ ծաղիկ կը խնդրուի, և ծաղիկներ կը հայթայթուին պարահանդէսներու և երեկոյթներու համար։ Ի Բերա ծաղկավաճառ խանութք տարուէ տարի կ'աւելնան, և ծաղիկներ, փունջեր և դրասանդներ չինել ամենէն շահաւոր և ամենէն պատուաւոր արհեստներէն մին դարձած է, Արդ, պարտիզպանութիւնն ընդհանրապէս և ծաղկամշակութիւնը մասնաւորապէս Ցունաց եւ Եւրոպացւոց ձեռքն են։ Հանրածանօթ են Օրթագիւղի երեք գերման պարտիզպանք, որք կ'արտադրին հրապարակին վրայ սպառեալ ծաղկանց մէկ մասն, և միայն այս գործէն իւրաքանչիւրը քանի մը հազար ոսկւոյ հարստութիւն շահած է։ Աւելի նշանաւոր են Ենի գիւղի եւ Մեծ-կղզւոյ ծաղկանոցներն ու ջերմանոցներն, որք յոյժ շահաւոր գործեր կ'ընեն մանաւանդ ձմեռը։ Ծաղկանց մշակութիւնն ինչպէս ամեն մեծ քաղաքաց նաեւ Կ. Պոլսոյ մէջ շահաւոր գործ մը լինելէ զատ, առողջարար, հաճելի և նոյն իսկ բարոյացուցիչ զբաղումմ'է ամեն անոնց համար որք գոնէ քանի մը կանգուն պարտէզ կամ յարմար բացօթեայ տեղ մ'ունին, և օրը մէկ երկու ժամ կրնան խնայել ամուլ կամ ցեաստակար ժամանցներէն՝ այս օգտակար զբաղման յատկացնելու, որ մեծ դրամագլուխ չի պահանջեր։ Այս նիւթին վրայ, ինչպէս և գիւղատնտեսութեան յարակից նիւթոց վրայ փափաքելի էր որ մասնագէտ գրիչներ մերթ ընդ մերթ գրէին լրագրութեան մէջ՝ հայ ժողովրդեան տալու համար այնպիսի ճաշակներ ու ծանօթութիւններ որոց պակասութիւնն ամեն տեսակէտներով ողբալի պէտք է համարինք։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԱՐԴԻՒՆՔ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ

Նոր Ռայխսթակի երեք հարիւր ինսնսուն երկու ընտրութեանց վերջնական արդիւնքն այժմ ծանօթ է սապէս.

Ն-ԵՐԿԱՅԱԾՔ	Ն-Ի-ՐՔ Ա-ՐՏ-ԴՐՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊ
71 Պահպանողականք	81
21 Ազատ Պահպանողականք	39
41 Ազգային Ազատականք	96
104 Կաթոլիկք	99
67 Արմատականք	36
36 Ընկերվարականք	11
11 Կէլիք	6
16 Լեհացիք	13
1 Անկախ Ազատական	1
10 Ալզասցիք	14
1 Դանիացի	1
9 Ժողովրդականք	—
4 Հակասեմականք	1

Այս արդիւնքէ կ'երևի, ինչպէս վեր ի վերոյ ծանօթ էր արդէն, թէ կառավարական մեծամասնութիւն, որ վերջին Ռայխսթակին մէջ 216 անդամէ կը բաղկանար, փոխուած է 133 անդամոց փոքրամասնութեան։ Ընկերվարականք կամ գործաւորական երեսփոխանք աւելի քան եռապատկած են։ Արմատականք դրեթէ կրկնապատկած են, և թէպէտ Ալզասցիք իրենց ներկայացուցիչներէն չորս հոգի կորուսած են, բայց ի նպաստ հակակառավարական կուսակցութեանց։ Կէրֆերն, որք Հանովերի վաղեմի թագաւորութեան հակարբուսական հզօր կուսակցութեան մնացորդներն են, վեցի տեղ տասն երեք երեսփոխան ընտրած են այս անգամ, և յոյնչէ ի գոյ եկած է «ժողովրդական» կուսակցութիւն մը իսն երեսփոխաններով, որք սակայն ընկերվարական գաղափարներ չեն դաւանիր։ Վերջապէս, հակահրէական կուսակցութիւնն ամենէն աւելի չահած է, քառապատկելով իւր միակ ներկայացուցիչը։

ԴԵՐՄԱՆԱՐՈՐԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պիզմարք իշխան Պերլինի Դեսպանախորհրդին համար հրաւէր ղրկեց նաև Դերմանիոյ զանազան կառավարութենց։ Աւստրիա և Հունգարիա զատ զատ ներկայացուցիչներ պիտի ղրկեն։ Աւստրիա և Անգլիա հաստատած են Զուիցերիոյ կառավարութիւնն որ իւր նախագոյն յղացած խորհուրդն ի բաց թողու, և հաւանի Դեսպանախորհրդոյն։ Յորմէ հետէ Դերմանիա հարկադրեցաւ իւր նախնական յայտագիրը գեղչել, խնդիրն առաջուան հրատապ կարեւորութիւնը չի ներկայացներ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Կը յիշուի թէ Վեհ. Շահը Բարուն գետին վրայ նաւարկելու արտօնութիւն տուաւ Անգլիացւոց։ Բայց այս արտօնութենէն լիովին օգուտ քաղելու վիճակին մէջ չեն գտնուիր Անգլիացիք։ Անգլիացի ճարտարագէտ մը, քննելով Քարունի ընթացքը, տեղեկագրած է թէ չատ մը ջրվէժներ կան զորս հարթել մեծաքանակ ծախսուց կը կարօտի։ Բաց աստի, Ռուսիոյ պնդմամբ, Վեհ. Շահը նոյն գետին վրայ նաւարկելու արտօնութիւնն անխտիր ամեն եւրոպեան ազգաց տուաւ վերջերս։ Անգլիացի ճարտարագէտն իւր կառավարութեան առաջարկած էր նոյն ջրվէժներուն զուգահեռաբար երկաթուղի մը շինել, որպէս զի գետին անանցանելի մասին փոխարէն երկաթուղւով ղրկուին ապրանքները։ Բայց այս գաղափար եւս անիրանալի է, քանի որ մինչեւ հինգ տարի Պարսկաստանի մէջ երկաթուղիներ չինելու արտօնութիւնը Վեհ. Շահը Ռուսաց տուած է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔ

Փեթերսպուրկէ կը ծանուցուի թէ կարծեաց ծանր տարբերութիւնք կան երմտական նախարար Պ. Վիշնիկրածքիի և նոյն նախարարութեան դրամատանց ճիւղին տնօրէն Պ. Վէրհովսքիի միջեւ։ Նախարարը կ'ուզէ 80 միլիոն բուպլի պարգեւաւոր նոր փոխառութիւն մը հանել յոգնութիւն գիւղային հողատեարց, որք իրենց հողերը Գիւղային Կայսուածոց Դրամատան գրաւ տալու հարկին մէջ գտնուած են։ Պ. Վէրհովսքի սաստկապէս կ'ընդդիմանայ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա կը պատրաստուի 1896ին մեծահանդէս տօնել Քլովիս թագաւորին ի Ռէնս մկրտութեան 14դ հարիւրամեակն, որ սերտ կապակցութիւն ունի ֆրանսական ազգութեան ծագման հետ։ Ռէնսի կարդինալ-արքեպիսկոպոսն, որ այս հանդէսին պատրաստութեանց կը նախագահէ, տարի մը ամբողջ պիտի յատկացնէ ուխտագնացութեանց, որք այն առթիւ ամեն կողմէ պիտի ուղղուին դէպ ի Ռէնս՝ ի մկրտարան Սրբոյն Ռէմիի։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ

Պ. Կլատսթոն աւարտեց չարք մը հրատարակչից յօդուածներ Հին Կտակարանին վրայ, զորս պիտի հրատարակէ Կոր Ոորդ հանդիսին մէջ։ Ապրիլի թուոյն մէջ լոյս պիտի տեսնէ առաջին յօդուածն, «Աստուծոյ Սուրբ Գրոց»։ Յաջորդ յօդուածոց խորագրերն են «Աբրըհամ Ոչխարապան» — «Մովսէս Օրէնսդիր» — «Սաղմոս» — «Մեծ Հին Կտակարան», ևն։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Փանիցայի մեղապարտ ձեռնարկութիւնն առ այժմ մուռացման տրուած է եւրոպական լրագրաց մէջ, որք իբրեւ պալքանեան առաջնակարգ խնդիր կը զբաղին Ֆերտինանտ իշխանը ճանչցնել տալու համար պուլկար կառավարութեան կողմէ Բ. Դրան և Ցէրութեանց մտա եղած նոր ձեռնարկութեամբ։

—) 90 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՅՈՆ ԵՐԻՏՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

Նօէլ ինքն իսկ զարմացմամբ մը կը դիտէ Ժէոդոբիտն, այնքան բուռն շեշտով մը արտասանած էր հէգ կինն այդ բառերը։

—Ես բան մը չեմ գիտեր։ Ի՞նչ կըրնամ գիտնալ։ Բայց մտածեցի որ հայրերնիդ հզօր պատճառ մը ունենալու էր այս բժիշկն այսպէս ատելու համար։ Եւ եթէ պարոն երէցը լաւ յիշողութիւն ունի, պիտի յիշէ թէ Պ. Վիլլատոնի մեռնելէն քանի մը վայրկեան առաջ անոր խուցին մէջ էի։ Այն ատեն, Պ. Նօէլ կ'ըսէր իր հօրը, թէ մեռնելէ առաջ պէտք է ներել իր թշնամեաց։ Յորդոր կը կարդար նմա՝ անարգանքները մոռնալու, ինչպէս որ կը հրամայէ Աստուած։

Անտրէ, յայտնապէս խռովեալ, մտմտցաւ։

—Հայրս ի՞նչ պատասխանեց, հարցուց։

—Ամենը այս չէ, կըսէր Ժէոդոբիտ։ Եւ դէպ է Նօէլ դառնալով։

—Լաւ կը յիշէ՞ք, պարոն երէց։ Դուք ըսիք Պ. Կոմսին թէ Ռընօտիէռի դէմ իր ունեցած ատելութիւնը նշմարած էիք։ Ըսիք իրեն ... ա՛հ, ինչպէս ալէկ կը յիշեմ ձեր խօսքերը։ «Հայր իմ, Ռընօտիէռ քու թշնամիդ է, եւ որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ ազատիս, պէտք է ներել Ռընօտիէռին։»

—Ի՞նչ պատասխանեց հայրս, կ'ըսէր Անտրէ երկրորդ անգամ ըլլալով։

—Ո՞ւր է երէցը։ Ու յարեց։ «Նախատինքներ կան զորս չես կրնար երեւակայել, այնպիսի սոսկալի թշնամանքներ զորս Աստուած չիրնար մոռցնել տալ։ Եւ ես չպիտի մոռնամ զայնս։»

Եւ միշտ խօսքը Նօէլին ուղղելով, որպէս զի իր ըսածն հաստատէ։

—Ճշմարի՞տ է, պարոն երէց։ Այս խօսքեր ձեզի ուղղուեցան, անշուշտ մոռցած չէք զայնս։ Շատ ծանրակշիռ էին, եւ ե՛ս որ աղօթելով հանդերձ՝ զձեզ կը դիտէի, կը տեսնէի ձեր յուզումն ու գրեթէ կը կարեկցէի ձեր վրայ։

—Կը յիշեմ, ըսաւ Նօէլ։ Այդ բոլոր խօսքերը լսեցի։

—Ուրեմն, ըսաւ Անտրէ, հայրերնիս չուզե՞ց ներել։

—Ո՛չ։

—Ու բան մը չյարե՞ց։

—Ինծի ըսաւ։ «Ալ Ռընօտիէռի խօսքը մի՛ ըներ ինձ։ Դո՛ւ իսկ պիտի ատէիր զինքը, եթէ կարենայիր գիտնալ իմ ատելութեանս պատճառները։ Դո՛ւ իսկ, հակառակ քու քահանայական պաշտօնիդ, պիտի սոսկայիր, եթէ ըսէի քեզ թէ ի՞նչ ըրած է։ Ու չպիտի ներէիր նմա, նոյն իսկ եթէ, ինձ նման, մահամերձ ըլլայիր։»

—Այո՛, կ'ըսէր Ժէոդոբիտ, ճիշդ այդ է։ Հայրերնիդ չատ գունատ էր, ձայնը կը դողար, այդ վայրկենին կարծեցի թէ պիտի մեռնէր յանկարծ, իր զաւկին առջեւ։ ...

Անտրէ կը լսէր տխուր դիմօք, շրթունքը խածնելով։

Ցանկարծ եղբօրը ձեռքը կը բռնէ, վասն զի այլ եւս չեն ճաշեր։ Այս վիճաբանութիւն անոնց ախորժակը փախուցած է։ Սեղանատան մէջ կը պտտին, շրուարած քայլերով, մերթ իրարմէ հեռանալով, մերթ իրարու դէմ կանգ առնելով ու իրարու աչաց մէջ նայելով։ Անտրէ Նօէլի ձեռքը կը սեղմէ իր ձեռաց մէջ։

—Այսպէս, Նօէլ, մեր հօրը խորհուրդ տուած էիր ներե՞լ։

—Այո՛։

—Կը խոստովանի՞ս։

—Իմ քահանայական պարտականութիւնս էր։

—Եւ որովհետեւ հայրս չուզեց ներել, այսօր այդ մերժումն առարկութեան մը պէս ինծի դէ՞մ կը հանես։ Ինչո՞ւ դատողութենէդ զուրկ ես այսպէս, ինչո՞ւ հաւատեան մէջ կ'իյնաս քու իսկ խօսքերովդ։ Հօրս խորհուրդ տալէ յետոյ որ ներէ, ինչո՞ւ համար ալ դիս կը համոզես որ ատեմ։ Մի՞թէ այս ալ քահանայական պարտականութիւնդ է։

Եւ որովհետեւ Նօէլ կը լռէր, Ժէոդբիտ կը պատասխանէր։

—Քահանային պարտականութեանց քով՝ նոյնքան նուիրական ուրիշ պարտականութիւն մը ալ կայ, զոր պէտք չէ ոտնակոխ ընել։

—Ո՞րն է այն։

—Որդիական պարտականութիւնը։ Երբ հայրը կը հրամայէ, Աստուած է որ կը հրամայէ ... և հօրը հնազանդիլն՝ Աստուծոյ հնազանդիլ է։

—Այսպէս ուրեմն, ըսաւ Անտրէ նոյնքան հեգնութեամբ որքան տխրութեամբ, այստեղ փոխանակ քահանային խաղաղասիրութիւնը, ներումը, գորովն՝ ամենուն վրայ տարածուած տեսնելու, քինախնդրութիւն, թշնամանաց յիշատակներ, մերթ իրարու դէմ կանգ առնելով ու իրարու աչաց մէջ նայելով։ Անտրէ Նօէլի ձեռքը կը սեղմէ իր ձեռաց մէջ։

—Այսպէս, Նօէլ, մեր հօրը խորհուրդ տուած էիր ներե՞լ։

—Այո՛։

—Կը խոստովանի՞ս։

—Իմ քահանայական պարտականութիւնս էր։

—Եւ որովհետեւ հայրս չուզեց ներել, այսօր այդ մերժումն առարկութեան մը պէս ինծի դէ՞մ կը հանես։ Ինչո՞ւ դատողութենէդ զուրկ ես այսպէս, ինչո՞ւ հաւատեան մէջ կ'իյնաս քու իսկ խօսքերովդ։ Հօրս խորհուրդ տալէ յետոյ որ ներէ, ինչո՞ւ համար ալ դիս կը համոզես որ ատեմ։ Մի՞թէ այս ալ քահանայական պարտականութիւնդ է։

Եւ որովհետեւ Նօէլ կը լռէր, Ժէոդբիտ կը պատասխանէր։

—Եղբայր իմ, վերջին անգամ կը պատուիրեմ քեզ։

—Ես մտածեցի։ Դու իրաւունք չի տրուիր ինձ։ Մանդէկիներու և Քարիւլէներու ժամանակին մէջ չենք ապրիր։ Թշնամի հայրերը չեն կրնար արգելուլ իրենց զաւակները՝ զիրար սիրելէ։ Ես ժիլէթը կը սիրեմ ու ժիլէթ իմ կինս պիտի ըլլայ, եթէ յաջողիմ հայրը ազատել։ եթէ հայրը դատապարտուի, ժիլէթ անպատուուած պիտի ըլլայ։ ուստի հայրը պիտի ազատեմ։

—Պարո՞ն Անտրէ, կ'ազերսէր Ժէոդբիտ։

—Որոշուած տուած եմ։ Եւ ներքնապէս ո՛չ մտահոգութիւն, ո՛չ խղճահարութիւն կ'զգամ։ Ուրեմն ինչ որ կ'ընեմ լաւ է։

Ժէոդբիտ և Նօէլ այլ եւս ձայն չի հանեցին։

Անտրէ հեռուստն մեկնեցաւ Պէրժերոս դառնալու համար, ինչպէս որ եկած էր։ Երիցատան մէջ, իր ետին կը թողուր արցունք, բարկութիւն, յուսահատութիւն։

Նօէլ իր խուցին մէջ փակուեցաւ։ Ի զուր միտքը կը յոգնեցնէր անել կացութեան մը վրայ։

Ի՞նչ պիտի ընէր։ Բան մը չէր կրնար ընել Անտրէին։ Եւ Անտրէ, իր մէն մի խօսքին, յաղթական պատասխան մը ունէր պատրաստ, «Ինձ ատելութեան խորհուրդ կուտաս, դու որ քահանայ ես եւ կ'ուզես ներել։» Եւ հէգ տղան, իր տնձին դէմ մղած այս պայքարէն ընկճեալ, այլ եւս տոկալու քաջութիւն չունենալով, կ'արտասուէր։

(Շարունակելի)

—Բահանային պարտականութեանց քով՝ նոյնքան նուիրական ուրիշ պարտականութիւն մը ալ կայ, զոր պէտք չէ ոտնակոխ ընել։

—Ո՞րն է այն։

—Որդիական պարտականութիւնը։ Երբ հայրը կը հրամայէ, Աստուած է որ կը հրամայէ ... և հօրը հնազանդիլն՝ Աստուծոյ հնազանդիլ է։

—Այսպէս ուրեմն, ըսաւ Անտրէ նոյնքան հեգնութեամբ որքան տխրութեամբ, այստեղ փոխանակ քահանային խաղաղասիրութիւնը, ներումը, գորովն՝ ամենուն վրայ տարածուած տեսնելու, քինախնդրութիւն, թշնամանաց յիշատակներ, մերթ իրարու դէմ կանգ առնելով ու իրարու աչաց մէջ նայելով։ Անտրէ Նօէլի ձեռքը կը սեղմէ իր ձեռաց մէջ։

—Այսպէս, Նօէլ, մեր հօրը խորհուրդ տուած էիր ներե՞լ։

—Այո՛։

—Կը խոստովանի՞ս։

—Իմ քահանայական պարտականութիւնս էր։

—Եւ որովհետեւ հայրս չուզեց ներել, այսօր այդ մերժումն առարկութեան մը պէս ինծի դէ՞մ կը հանես։ Ինչո՞ւ դատողութենէդ զուրկ ես այսպէս, ինչո՞ւ հաւատեան մէջ կ'իյնաս քու իսկ խօսքերովդ։ Հօրս խորհուրդ տալէ յետոյ որ ներէ, ինչո՞ւ համար ալ դիս կը համոզես որ ատեմ։ Մի՞թէ այս ալ քահանայական պարտականութիւնդ է։

Եւ որովհետեւ Նօէլ կը լռէր, Ժէոդբիտ կը պատասխանէր։

—Եղբայր իմ, վերջին անգամ կը պատուիրեմ քեզ։

—Ես մտածեցի։ Դու իրաւունք չի տրուիր ինձ։ Մանդէկիներու և Քարիւլէներու ժամանակին մէջ չենք ապրիր։ Թշնամի հայրերը չեն կրնար արգելուլ իրենց զաւակները՝ զիրար սիրելէ։ Ես ժիլէթը կը սիրեմ ու ժիլէթ իմ կինս պիտի ըլլայ, եթէ յաջողիմ հայրը ազատել։ եթէ հայրը դատապարտուի, ժիլէթ անպատուուած պիտի ըլլայ։ ուստի հայրը պիտի ազատեմ։

—Պարո՞ն Անտրէ, կ'ազերսէր Ժէոդբիտ։

—Որոշուած տուած եմ։ Եւ ներքնապէս ո՛չ մտահոգութիւն, ո՛չ խղճահարութիւն կ'զգամ։ Ուրեմն ինչ որ կ'ընեմ լաւ է։

Ժէոդբիտ և Նօէլ այլ եւս ձայն չի հանեցին։

Անտրէ հեռուստն մեկնեցաւ Պէրժերոս դառնալու համար, ինչպէս որ եկած էր։ Երիցատան մէջ, իր ետին կը թողուր արցունք, բարկութիւն, յուսահատութիւն։

Նօէլ իր խուցին մէջ փակուեցաւ։ Ի զուր միտքը կը յոգնեցնէր անել կացութեան մը վրայ։

Ի՞նչ պիտի ընէր։ Բան մը չէր կրնար ընել Անտրէին։ Եւ Անտրէ, իր մէն մի խօսքին, յաղթական պատասխան մը ունէր պատրաստ, «Ինձ ատելութեան խորհուրդ կուտաս, դու որ քահանայ ես եւ կ'ուզես ներել։» Եւ հէգ տղան, իր տնձին դէմ մղած այս պայքարէն ընկճեալ, այլ եւս տոկալու քաջութիւն չունենալով, կ'արտասուէր։

(Շարունակելի)

—Սիսթովայի ոստիկանապետը խուզարկեց Տիկին Պէնտէրէվի բնակարանը։ Պ. Պէնտէրէվ երբեմն պուլկար սպայ մ'էր, որ Ալեքսանդր իշխանի դէմ ուղղեալ ձեռնարկութենէն ի վեր Ռուսիա ապաստանած կը գտնուէր, և հոն վերջերս ռուս բանակին մէջ հաղարապետութեան կոչուեցաւ։ Ոստիկանապետը ձեռք անցուց շատ մը կարեւոր թուղթեր, որք այլ եւս տարակոյս չեն թողուր թէ բարձրագիր Ռուսեր մասնակցած են Փանիցայի ձեռնարկութեան։ Տիկին Պէնտէրէվ ոստիկանական հսկողութեան ներքեւ դրուեցաւ։

—Պուլկար կառավարութիւնն որոշեց 80 միլիոն ֆրանքի նոր փոխառութիւն մը կնքել, երկաթուղիներ շինելու համար ընդ մէջ Վառնայի, Պուրկասի և Սոֆիայի, և ընդ մէջ Շումլայի և Թռնովայի, երկու գծեր որք առեւտրական և ռազմական մեծ կարեւորութիւն պիտի ունենան։ Անգլիական դրամատեարց խմբակ մը արդէն առաջարկ մ'ըրաւ պուլկար կառավարութեան, բայց կը կարծուի թէ այս երկաթուղեաց շինութեան գործն աւստրեան Լէնտրպանք դրամատան պիտի յանձնուի։ Աւստրիացիք թէ՛ բարոյապէս և թէ անտեսապէս հետզհետէ կը զօրանան Պուլկարիոյ մէջ։

ԿԵՂԾ ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐ

Ի Վոլոս (Թեսալիա) գործի տէր մարդ մը տեղային իշխանութեանց վճարում մ'ընելու պէտք ունենալով, Յունաստանի Դրամատան 25 արժեթղթեր տուաւ որոց ամենքն ալ կեղծ էին։ Հաստատութեան ենթարկուելով, ուրիշ փաստական մը առած լինելն յայտարարեց։ Ոստիկանութիւնը կանոնաւոր քննութիւն մը բացաւ։

ԴԻԱԿԻԶՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի արքեպիսկոպոս կարդինալ Ռիշար շրջաբերական մը հանեց դիակիզութեան դէմ, որ, կ'ըսէ, գլխաւորապէս Ֆրանմասոնաց կողմէ կը քաջալերուի, որոց բուն նպատակն է յուզարկաւորութիւնները աշխարհականացնելը։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

Նափոլի իշխանն (Իտալիոյ գահաժառանգն) Եորկիոս թագաւորին եւ նախարարներուն հետ տեսակցելէ հետէ, Ամէնքի գլխաւոր յիշատակարանները այցելեց, և Յունաստանի գահաժառանգ կոչմերը պատրաստ մ'ընելու համար մեկնեցաւ Ամէնքէ։ Յաւարտ այս հնասիրական ուղեւորութեան, իշխանն Իզմիր պիտի գայ։

ՖՈՐԹԻ ԿԱՄՈՒՐՋՆ Ց'ԱԿՈՎՏԻԱ

Ֆրանսացիք Էյֆէլի Աշտարակով կը պարծին, Անգլիացիք ալ Ֆորթի կամրջով, և ճարտարագէտք այս վերջինն մէջ աւելի մեծ արուեստ կը գտնեն։ Ո՞րն է աւելի դժուար, երկաթներն իրարո՞ւ վրայ շարել օդին մէջ, թէ ծայր ծայրի շարել անջրպետին վրայ։ Էյֆէլի Աշտարակին վեց միլիոն ֆր. ծախք գնաց, Ֆորթի կամրջին յիսուն միլիոն ֆր։ Էյֆէլի Աշտարակն 300 մէթր բարձրութիւն ունի, Ֆորթի կամուրջը ծովածոց մը կը մլացնէ այլ երկու եզերաց բացութիւնն է 1.450 մէթր։ Իւր երկու գլխաւոր կամարներուն բացութիւնն է 521 ական մէթր և երկու փոքր կամարներուն՝ 260 ական մէթր։ Ջուրին մակերեւոյթէն բարձրութիւնն է 110 մէթր, այնպէս որ ջուրին վրայ կամարներուն ներքեւ գտնուող անգլ. մեծ զրահաւոր Տիվ-Ռիյէյշ մարտանաւն ընկղմի մը մեծութեամբ կ'երեւայ վերէն։ Կամուրջն ամբողջ երկաթէ է, և անոր վրայէն քանի մը ուղիներ պիտի անցնին, մանաւանդ երկաթուղի մը, որ Սկովտիոյ և Անգլիոյ միջեւ երկաթուղայ հաղորդակցութիւնը երկու ժամ եւս պիտի կարճէ։ 25.040 տակառաչափ չիմէնթօ և Ապէրտինի քար գործածուած է հիմնական սիւներուն շինութեան և 54.000 տակառաչափ երկաթ և պողպատ գործածուած է շինելու համար։ Ութ միլիոն հատ խոշոր բուռներով Անգլիական երկաթուղեաց չորս մեծ ընկերութիւնք իրենց ճարտարագէտներուն չինել տուած են այս կամուրջ։ 60 ի չափ բանուորք իրենց կեանքը կորուսած են այս հսկայական կամուրջին շինութեան միջոցին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն ի նիստ դումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամէն. Ս. Պատրիարք Հօր, և զբաղեցաւ իւր օրակարգին վրայ գտնուած կարգ մը խնդիրներով։

Ինչպէս յայտնի է, Եգիպտական կառավարութիւնն հատուցում մը վճարած էր Եգիպտոսի պատերազմին առթիւ այլ և այլ ազգաներու ենթարկուող անձանց։ Արդ, այդ դէպքերու բերմամբ մէկ քանի հայեր եւս սպանուած էին ի Թանթա, որոց մէջ Պոլսեցի մը գտնուելով, իրեն համար սրբազան դրամական հատուցում, վեց հարիւր ոսկւոյ մօտ գումար մը, Պատրիարքարան զրկուած էր ժառանգորդաց յանձնուելու։ Այդ գումար երէկ յատենի Քաղաքական ժողովոյ յանձնուեցաւ սպանեալ հայուն ազգականը, որ միակ ժառանգորդն է։

Ինչպէս յայտնի է, Վսեմ Տր. Տիգրան փաշա Փէշտիմալճեանի նախագահութեան ներքեւ Դեր. Նար-Պէյ Սրբազանի հիւանդութեան վրայ խորհրդակցութիւն կատարող բժշկաց խումբը՝ Տոքթ. Կ. Օրմանեանի յանձնած էր իւր որոշումները գործադրել, երբեմնականի այցելութեամբք։ Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ Տր. Օրմանեան երէկ վերստին այցելութեան երթալով Ն. Սրբազնութեան, հաստատած է թէ Դեր. Նար-Պէյ Սրբազանի ընդհանրական հիւանդութիւնը բարւոքած է զգալապէս և մօտերս կ'սկսի դառնալ դէպ ի յապաքինութիւն։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին անձնական բժիշկ Տր. Սդավրաքի ևս երէկ այցելութիւն տուաւ Ն. Սրբազնութեան և բժշկական զննութիւն մը կատարեց սրբազան հիւանդին վրայ։

Դեր. Տ. Խորէն արքեպիսկոպոս երէկ իւր քով կոչելով Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Արբահամ էֆէնտին, Կրօնական ժողովոյ վերաբերեալ մի քանի խնդրոց մասին ինչ ինչ հրահանգներ տուաւ։

Էսսեան Ազնուաշուք Յովհաննէս և Մկրտիչ էֆէնտիներու հօրեղբօր Գաբրիէլ էֆի յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ ի Ակիւտար։ Ժամ 5'ին դագաղն հանդիսաւոր հանուելով հանգուցեալն տունէն, փոխադրուեցաւ Ս. Խաչ եկեղեցին ուր մեծ բազմութիւն կ'սպասէր արդէն։ Եկեղեցական դասէն ներկայ էին Ամեն. Խրիմեան Սրբազան և Գեր. Գրիգորիս եպիսկ. Ակէսթճեան ու Գեր. Գաբրիէլ եպիսկ. Սրուանձտեանց։ Խրիմեան Հայրիկ հակիրճ դամբանական մը խօսեցաւ և ըսաւ թէ հանգուցեալ Էսսեան Գաբրիէլ էֆի հայրն ունեցած է տասներեք զաւակ, եօթն արու. անոնցմէ ոմանք ի բենց հայրենիքը մեռնելով, միւսները ասա գաղթած են և այժմ այս մահուամբ կը մնայ միայն հանգուցեալին եղբայրը, Յովսէփ էֆի։ Օրհնելով հանգուցեալին հօր յիշատակը, որ ազգին համար բարերար և ազգասէր զաւակներ թողած է, որոց ելրիցագոյնն է հանգուցեալ Գէորգ էֆ., հայր Էսսեան Յովհաննէս և Մկրտիչ էֆէնտիներու, մաղթեց մնացելոց երկար կեանք և երկնից մխիթարութիւն հայցեց հանգուցեալին եղբօր, այրուոյն ու բոլոր ընտանեաց համար։

Մարմինն ամփոփուեցաւ Ակիւտարու ազգ. գերեզմանատան մէջ։ Եկեղեցիէն մինչեւ ի գերեզմանատուն բազմաթիւ պատուաւոր ազգայինք ընկերացան հանգուցեալին դագաղին։

Գարակէօմրիկի եկեղեցւոյն խնամակալութիւնն հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ ի հրատարակութիւն։

Մեծ Պահոց ապաշխարութեան օրերու առթիւ թաղիս Ս. Եկեղեցւոյ մէջ կիւրակէ առաւօտները Խրիմեան Ս. Հայրիկն պիտի քարոզէ, իսկ հինգշաբթի օրերը Գեր. Մելքիսեդէկ Սըրբազան։

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Հոգաբարձութիւնս քաղցրագոյն պարտականութիւն կը համարի ներկայիս յայտնել թէ՝ Ամերիկայի պատուական Հայ գաղթականութիւնն՝ որ ամէն բարենպատակ ձեռնարկութեանց մէջ իւր օժանդակութիւնը սիրայօժար կը նուիրէ Ազգային Հիւանդանոցի, սոյն ազգային եղական հաստատութեան վերաշինութիւնն ի նկատառելով, Նիւեորքի մէջ Ցանձնաժողով մը կազմած է նպաստ հաւաքելու նպատակաւ։

Սոյն պատուարժան Ցանձնաժողովն՝ որոյ քաջալեր հանդիսացած է Մեծ. Սարգիս էֆ. Մինասեան՝ հրաւէր կարգալով ամբողջ Ամերիկաբնակ Հայ գաղթականութեան եւ նոցա ազգասիրական եւ բարեպաշտական զգացմանց կոչումն ընելով, յաջողած է 91.4.4 սթէրլինի (իբր 100 օսմ. ոսկի) գումար մը հանգանակել եւ յոյժ մեզ՝ եւ միանգամայն յայտնած է՝ հանգանակութեան փութով յառաջ տարուիլը։

Արդ, յիշեալ բարեսէր Ցանձնաժողովոյ սոյն օրինակելի բարի զգացումներն, որք իւր մարդասիրական նպատակին յատկանիշներն են, արժանապէս պարաք կը դնեն Հոգաբարձութեանս վրայ՝ յանուն անդ պատասխանելոց՝ հրապարակաւ ջերմ շնորհակալութիւն յայտնելով յաջողութիւն եւ յարատեւութիւն մաղթել իւր բոլոր ազգօգուտ ձեռնարկութեանց եւ ծառայութեանց։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգային Հիւանդանոցի

Ատենադպիր — Ատենապետ
Տ. ԿԻՒՄԻՒՇԿԻՐՏԱՆ — ՄԻՒՐ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԱԶԴ. Ազգ. ծանօթ վաճառական մը, Գալ. լեզուի հմուտ և նոյն լեզուաւ վաճառականական թղթակցութեան փորձառական կարողութիւն ունեցող եւ տոմարակալութեան քաջավարժ աշխոյժ երիտասարդ մը կը փնտռէ. փափաքողը պէտք է դիմէ խմբագրութեանս։ 1—5

ԱԶԴ. Ազգային դաստատուց խմբէն, Հայերէն ու Գաղղիերէնի հմուտ, վկայեալ եւ երկարատեւ փորձառութեամբ օժտեալ երիտասարդ մը, պատրաստ է, թէ ի մերձակայ գաւառս և թէ ի մայրաքաղաքս, ազգային վարժարանաց մէջ, տեսչութեան կամ դասատուութեան պաշտօն ստանձնել։

Դիմել ի խմբագրատունն Արէ-Երկ։
341 1—3

ԻՏԱՐԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐՆ Ի ԳԱԻԱՌՍ

Ահա մարտ ամիսը մտնելն՝ գաւառաց մէջ՝ վարչական դատական և թաղաքական անդամներու փոփոխութիւնք տեղի կ'ունենան, և այս պարագաներուն ընտրողական ժողովոց պարտաւորութիւնն է, որոնց մէջ կը գտնուին Ս. Առաջնորդներ, վարդապետներ և քահանայներ, որ ուշադրութիւն ընեն մեր ազգին կողմէն արժանաւորն առաջարկելու, որպէս զի թէ՛ կառավարութեան եւ թէ՛ ազգին օգտակար ծառայութիւն կարենան ընել, զայս կ'ըսենք որովհետեւ կան տեղեր ուր ընտրուած անդամները մինչեւ անգամ ստորագրութիւններն չեն կարող գրել։ այսպիսեաց յանցանքը ոչ թէ իրենց, այլ հեռատես չեղող ընտրողաց է, որոնք ընտրողական ժողովներու մէջ աթոռ ուներն կառավարութեան հրամանաւ ազգին կողմէ բազմելու։

ԵԼՄԻՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ Սանասարի մէջ, կեդրոն Եէմէնի նահանգին, դինուորական երկրորդական վարժարան մը հաստատուի։ Այդ վարժարանի ուսուցիչք արդէն Սանաա ժամանած և պատրաստած են վարժարանին տեղը և շինութեան պիտոյքները։

Ինչպէս կը յիշուի, քանի մը տարի առաջ կայս. հրամանաւ քանի չափ պատանիներ մայրաքաղաքս բերուած էին բարձրագոյն վարժարանաց մէջ դաստիարակուելու համար և այդ թուականէն ի վեր մի և նոյն նպատակաւ եղած խնդիրքներ ստուարացած էին։ Արդ, նկատելով որ եէմէնցի պատանիք թէ՛ տեղւոյն հեռաւորութեան և թէ՛ կլիմայի անարմարութեան պատճառաւ մեծ դժուարութիւններ պիտի կրեն Կ. Պոլիս կըրթուելով, որոշուած է որ Սանասայի մէջ հաստատուի զինուորական երկրորդական վարժարան մը, որպէս զի տեղացի պատանիք բոլորն կարենան յաճախել անդ։

Վեհ. Սուլթանը նոյնպէս հրամայած է նաւահանգիստ մը շինել ի Հոդէյտա, որ եէմէնի նահանգին միակ նաւահանգիստն է։ Այս հրաման կուսակալութեան հաղորդուելով, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուեր են շինութեան սկսելու համար։

ԻՍԼԱՄԲԻ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Հ-ԷՏԷ-Ի կ'իմանայ թէ Պուլկարիոյ օսմանեան պատուիրակի քարտուղար Բէշիտ պէյի և պուլկար կառավարութեան միջեւ ցարդ բանակցութիւնք կը կատարուին Սոպրանիէի կողմէ՝ Խլամաց թէրեքէներու և այլ այդ կարգի խնդրոց առթիւ տրուած ծանուցեալ որոշման նկատմամբ և թէ ի մօտոյ որոշում մը պիտի տրուի։

— —

ԿՐԷՏԷ

Կրէտէի կուսակալի փոխանորդ և արտասովոր հրամանատար Շաքիր փաշայի որդին Նամիմ պէյ Աթէնք դընացած է, իւր հետ տանելով Աթէնքի օսմանեան դեսպանատան ուղղեալ ինչ ինչ դրութիւններ։

ՅՈՅՆ ՄԵՌԵԱԼԲ

Ըստ տեղեկութեանց Ս-դ-ի, Դատական և Կրօնական գործոց Նախարարութիւնը պաշտօնագիր մը ուղղելով Յունաց Պատրիարքարանին, յանձնարարած է որ յուզարկաւորութեանց պահուն մեռելոց դագաղները զոց տարուին։

Թուրք թերթը բարեդէպ կը գտնէ Դատական Նախարարութեան այս որոշումը, յարելով որ մեռելոց երեսները բաց մնալը դէշ ազդեցութիւն կընէ և սարսափ կազդէ, մանաւանդ կանանց ու տղայոց։

— —

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՀԱՅՏԵՐՈՅԹ

Իտալական դեսպան Պառոն Պլան նախընթաց գիշեր հացկերոյթ մը տուաւ որուն ներկայ էին Մեծ-Եպարքոս Բենավիլ փաշա, արտաքին գործոց Նախարար Սալիտ փաշա, խորհրդական Յարութիւն փաշա, պարսկական դեսպանն ու խորհրդականը և այլ հրաւիրեալք։

Հեռագրական և թղթատարական վարչութեան պաշտօնեայներէն Իպրահիմ Սուսա էֆէնտի նոյն վարչութեան թղթատարական ճիւղին պետ կարգուեր է Իզմիր Բէդաքի տեղ որ, ինչպէս կը յիշուի, հանգուցեալ Վիդալիս էֆէնտին յաջորդեց իւր տնօրէն Ղալաթիոյ միջազգային նամակատան։

—Սէլանիկի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ տեղական կառավարութիւնն արտօնած է Այնորոզի Ռուսիքան անուն վանքն՝ որպէս զի Այնորոզի անտառներէն ձրիաբար ստանայ վանքին պիտոյից փոխադրութեան յատուկ նաւին շինութեան համար հարկ եղած փայտը։ Վանքն արդէն ունէր այդ տեսակ նաւ մը, որ վերջերս ընկրմած էր։

—Աւստրիական Ռ-դան չոգենաւն երէկ Թրիէսթէէն մայրաքաղաքս բերաւ 54 սընտուկ մավզերեան հրացան, ի հաշիւ Թընդանօթարանի։

—Քաղաքապետութիւնն հրահանգ ուղղած է թաղապետական շրջանակաց ուշադրութիւն ընել որպէս զի անվարժ անձինք կառապանութիւն չընեն և խարխուլ կառքեր ու անպիտան ձիեր չգործածուին։

—Եէմէնի նահանգին խտարէի ժողովը պաշտօն յանձնած է Թաղի նախորդ կառավարիչ Մուսթաֆա Լութֆի փաշայի, հսկելու համար Եէմէնի շրջակայ գաւառակաց մինչեւ 305 տարին անվճար մնացած տրոց գանձման վրայ։

—Եգիպտոսի Մանսուրա քաղաքին աւստրիական փոխ-հիւպատոս կարգուած է Պ. Իպրահիմ Տանիալ։ Մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպանատունը Արտաքին գործոց Նախարարութեան դիմած է հարկ եղած հրամանագիրն ստանալու համար։

—Կէյզրէի մէջ երեւան ելած պաճարախը բոլորովին անհետացած ըլլալով, գրուած չգիտցան վերցուած է։

—Ատանա-Մէրսինի երկաթուղեաց ընկերութիւնն որոշած է առժամեայ կերպիւ կէս գնով փոխադրել ուղեւորները, գիւրութիւն մը ընծայելու համար երկրագործ դասուն։

—Այս առաւօտ Եէնի գիւղի նաւամատոյցին առջեւ դիակ մը գտնուեցաւ և ստուգուեցաւ որ Եէնի-գիւղցի 45 տարեկան ծանօթ Յոյն կնոջ մը դիակն էր։ Կ'ենթադրուի թէ անձնասպանութեան արդիւնք ըլլայ այս մահ։

—Սէլանիկի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ ինֆլուէնցան բոլորովին անհետացած է և թէ Ճումա Պալայի, Վուտինայի և այլ գաւառակաց մէջ տիրող թոքատապը, փողացաւն, հարսանիթն և այլ այդ կարգի հիւանդութիւնք թեթեւցած են։ Բարիձա անուն ագարակին մէջ ևս եօթն հոգի մեռած են թոքատապէ։

—Տէֆթէրխանի քարտուղարներէն Իզզէթ էֆէնտի անուն 26 տարեկան երիտասարդ մը, հինգշաբթի իրիկուն անձնասպան եղած է, յովէվերի հարուածով։

—Զմիւռնիոյ և շրջակայ գաւառակաց մէջ այս օրերս յորդառատ անձրևներ տեղացած են ի մեծ ուրախութիւն երկրագործ դասուն։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Ո՛չ օք, այն խուռն և ընտրեալ բազմութենէն որ կը լնուր երէկ գիշեր Նոր Թատրոնը, դժգոհութեամբ մեկնեցաւ։ Ընդհակառակն՝ սքանչացում կար ամեն դէմքի վրայ, ու ծափ՝ ամեն ձեռաց մէջ։ Առաջին պահակը դարձեալ Տիկին Սանտրէին մնաց որ կը կատարէր Պէլ էյէնի դերը։ իր ձօնս արդուզարդը, որ կը համապատասխանէր խտղին պատմական պահանջմանց, աքանչելապէս վայլած էր իր նուրբ հասակին, և իւր զօրաւոր ու գրաւիչ ձայնովն ու դերին կատարեալ գիտակցութեամբ կը ներկայացուցէր Զքնաղ Հեղինէ մը որուն նման չատ քիչ տեսած է Պոլսոյ թատերաբեմը։ Ո՛չ նուազ յաջող կերպիւ կատարեց իւր ամուսին (Պ. Սանտրէ Բաքար) Մենելասի դերը։

Երէկ գիշերուան ներկայացումը կը յիշեցուցնէր մեզ հոյ զուսաներգական խումբին փայլուն օրերը, երբ Վարդովեան էֆէնտիի տնօրինութեան ներքեւ կը ներկայացնէր Պէլիէնը թուրքերէն լեզուաւ։ Ճշմարիտն ըսելու համար, Օռէսթի դերը Օր. Վիրգինի Գարագաշեան կը կատարէր չատ աւելի գրաւիչ կերպով քան տիկին Կանիէն եւ մանաւանդ հէգ Խաչիկ Փափազեանը, այն համակրելի դերասանը, իր դալկած ու մելամաղձիկ գէմքով, իր գանգուր մազերով, իր վեհ հասակաւ բնական մարմնացում մըն էր կարծես երիտասարդ հովուին (Բարիսի) որուն թագուհի մը կրնայ սիրահարուիլ։ Տիկին Կանիէ և Պ. Կոիվէլ շքեղացան իրենց դերին մէջ, սակայն հայ հանդիսատեսք կը փնտռէին Գարագաշեանն ու Փափազեանը։ Աւելի մանրամասն բաղդատութիւն մը կարելի է ընել երկրորդ ներկայացման մը առթիւ, եթէ տեղի ունենայ։

Ֆրանսական խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացնէ,

ԺԷՌՕԼՍԹԷՅՆԻ ՄԵԾ ԴՈՒՍՈՒՀԻՆ
LA GRANDE DUCHESSE DE GEROLSTEINE

Օֆէնպախի սիրուն օրէտէթը

Վաղը, կիւրակի, ցերեկեայ վերջին ներկայացումը պիտի տրուի, զեղչեալ գներով։ Ներկայացուելիք խաղերն են՝ Լէվի Բա-էյէն ու Ժ-ա-ն-էթ-ի Բ. տարուածը։

• •

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՄՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։

Նաև ըստ առաջնոյն Սկիւտար կը գտնուի առաւօտներն մինչ կէս օր։

47

ԱԶԴ ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Ընդհանուր Տնօրինութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի Շերամաբուծական Կայարանին դասընթացքներուն հետեւելու փափաք ունեցող անձանց թէ յիշեալ Կայարանին բացումը տեղի պիտի ունենայ 1890 ապրիլ 4|16ին։

Այդ դասընթացքներուն հետեւելու փափաք ունեցող երիտասարդները պարտին յիշեալ թուականէն առաջ իրենց խնդիրքն ուղղել Պրուսայի Շերամաբուծական Կայարանին, և, հաստատութեան բացման օրը, Կայարանին տնօրինութեան ներկայանալ։

Կը ծանուցուի նաեւ Բ. տարուոյ աշակերտներուն թէ պարտին ներկայ գտնուիլ Կայարանին բացմանը, 1890 ապրիլ 4|16ի որոշեալ օրը։ 2—3

Կ. Պոլիս, 3|15 փետր. 1890

ԱԶԴ ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ մարտ 1/13էն սկսեալ կէս առ հարիւր (½%) տոկոս մը պիտի վճարուի Օսմ. Հանր. Պարտուց Միացեալ արժէթղթոց թիւ 13 կտրոններուն վրայ։

Կ. Պոլիս, 28 փետր. 1890 3—5

ԱԶԴ. — Հայ վաճառականներէն Յակոբ էֆ. Մելքոնեան իւր կնիքը կորնցուցած է. սոյն կնիքը միմիայն պաշտօնական գործոց համար կը գործածէր. ուստի սոյն կնիքով վաւերացեալ ո՛րեւէ գրութիւն անընդունելի է։ 318 2—2

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐՄԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍՕՐ ՈՒԱՆ

Փէշթա, 7 մարտ

Մաճառական բնաշխարհութեան (կամ բնիկութեան) վրայ օրէնքի մը խմբագրութեան առթիւ, անհամաձայնութիւն ծագեցաւ Նախարարապետ Պ. Թիձայի և դատական Նախարար Պ. Սիլաճիի միջեւ, որուն համար միտ են միւս Նախարարք։ Վէճը կարգադրելու համար Ֆրանս-Եոզէֆ թագաւոր-կայսեր Նախագահութեամբ խորհուրդ մը գումարեցաւ, որ արդիւնք չտուաւ։ Պ. Թիձա կը պնդէ իւր կարծեաց վրայ, և հրաժարական տուաւ։ Ն. Վեհափառութիւն այսօր պիտի ընդունի զՊ. Թիձա և որոշէ թէ պիտի հաւանի՞ Նորա հրաժարականին։

— —

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԴՐ. ԴՈՐՄԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 7 մարտ

Կառավարութիւնն որոշած է վաղն Երեսփոխանաց ժողովէն խնդրել բաւական մեծագումար վարկ մը, ի Տահոմէ (Արեւմտեան Ափրիկէ) Ֆրանսական զօրք զրկելու համար։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ վարկը պիտի քուէարկուի ստուար մեծամասնութեամբ։

Բարիզ, 8 մարտ

Հանրապետութեան Նախագահը ներում չնորհած չըլլալով այրի Քուհէնի սպանիչ ժանրուի և Ռիպօի, հակառակ անոնց պատանեկութեան, այս առաւօտ պիտի գլխատուին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 24 փետրուար

Օսմանեան Ֆոնսօլիտէ

Նրեկ երեկոյ գոց. (Մէջտ. Ս. Սէրի		19 37 ½
Գօրաւոր գոցուելէն վերջը	»	19 38
Բերայի մէջ	»	19 37
Առաւօտեան բացուելուս	»	19 38
Կէս օրին	»	19 38

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏՈԹԻԼԻ

Նրեկ երեկոյ		48 21
Այս առաւօտ		48 17
Կէս օր		48 17

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻԼԷՐՈՒ

Երեսփոխութիւն	A. Սէրի	49 10
»	B. »	24 20
»	C. »	20 10

ԲԱՆԿՈՆՈՏՈՒԹ

Սովրէթէ էֆէնտիլաք	Անգլ. Լ.	4 25
Գրէսամ էֆէնտիլաք	Օսմ. »	8 26
Պանք տը Գոնտոն	» »	7 15
Սօս. Շաֆտ է վալէօր	» »	4 35
Թրամուէյ	» »	477 ½
Բուլվէլի երկաթուղի	Ֆր.	70
Սպէյկոսիոն տը Բրիւքսէլ	»	— —
Բանքէթուղի Լավրիոմ	Գ. կ.	1:8

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ԳՐՊ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 24
Անգլիական ոսկի	»	110 12
Իմպերիալ	»	90 5
Գրէմիզ	»	51 10
Բուլվի թղթադրամ	»	8 37
» արծաթ	»	76 20
Մէճ. արծաթ (տարբ)	»	108 24
Վէցնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մէճիտիէ	»	101
Թաւֆիկէ	»	9 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 7 Մարտ, ժամ 3 վերջ 47 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 37 ½
» » 4 ½ %	105 70
Օսմանեան ֆոնսոլիտէ Սէրի Դ.	18 37 ½
Օսմանեան երկաթուղի	70 62 ½
» Բէյտիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	537 50
Գրէտիտ Լիոնէ	726 25
Իտալական Ռանթ 5 %	92 37 ½
Էկիպտական 5 %	459
Բրիւքսէլի թիւրք	498 75
Եգիպտական միացեալ	478 75
Պանք տը Բարի	177 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	423 75
Սուէզի ջրանցք	2296 25
Սպանիական արտաքին	73 ⅞
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 25

Լոնտոն, 7 Մարտ, ժամ 6 վերջ — երեկոյ

Անգլ. ֆոնսոլիտ	97 9/16
Սմ. » Սէրի Դ.	18
» » » Ա.	40
» » » Բ.	24 7/16
» » » Գ.	18 ⅛
Փոխառութիւն 1877	102 ½
Պանք Օթոման	11 ⅜
Եգիպտական միացեալ (ինդիգիտ)	94 ½
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	101 ⅛
Տարբ Սանիէ	84 ¼
Տօմանիայ (փոխառ. Բօշիլա)	103 ¾
Էկիպտական 5 %	90 ¼
Մէնտօզա »	75
Իտալական 1889	91 ¼
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 25 ½

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 7 Մարտ, ժ. 10 ք. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 42 ½

Օսմանեան քօնսօլիտ Դ. 18 30
Օսմանեան երկաթուղի 71
Եգիպտական միացեալ..... 479 06 1/2

ՎԻԵՆՆԱ, 7 Մարտ, ժամ — վարչ. —

Օսմանեան երկաթուղի 34 20
» Լեժիի բաժնեթուղթք..... 107
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ 119 70

ՊԵՐԼԻՆ, 7 Մարտ, ժամ — վարչ. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ 20 45
Ռուզ. թղթադրամ 221 1/2
Օսմանեան երկաթուղի 77 40
Օսմանեան քօնսօլիտ Սերի Դ. 17 80

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՄՈՒՇ, փետր. 1

Երկու ֆոռլոյ յառաջ արդէն գրած էի թէ հիւանդութիւն կայ ի Մուշ և շրջակայքն և թէ այդ էնէոլոկիէն ամէն դաներ կը բաղխէ, և համաճարակ լինելու բնաւորութեամբը չատ քիչ մարդ կ'ազատի նորա ձեռքէն։ Ի սկզբան երկիւղնս մեծ էր թէ մեծ կորուստներ պիտի տանք ցաւու մը՝ որ քիչ մը գոնի և էնֆլուէնցայի նմանութիւն ունի, բայց բարերաղդաբար վարակուողներն առ առաւելն մէկ շաբաթ անկողնոյ կը ծառայեն և տակաւ առ տակաւ կ'ապաքինին միայն հազ մը ունենալով իբր հետեւանք, որ քիչ մը վերջ նա ևս կ'անհետի։ Առ այժմ մահեր աննշան են։

Միացեալ ընկերութեանց Մշոյ արականաց վարժարանն՝ անցեալ եօթնեկի մէջ երկու օրուան չափ գոցուեցաւ Ուսուցչաց և աշակերտաց կէսն ալ ուելի հիւանդութենէն բռնուելնուն պատճառաւ։ Այս համաճարակներու բարձման առթիւ՝ նուազ գովելի և կրօնասիրական են մասնաւորապէս Մշոյ Բրոի թաղեցւոց ջերմեռանդական և մարդասիրական զգացումներն։ Ըստ նախնի բարի և գովելի սովորութեան հոգ-ոներ և հինգ թաղերալ յատկապէս զ-ոբոչ մատուցանել սքուին և յետ ժամերգութեան ձեռամբ մասնախումբի մը առատ ճաշ հայ և թուրք կարօտելոց և բանտարկելոց։

Մարդկային այս հիւանդութեանց հետ երեւան եղած է նաև տուարաց և ձիոց հիւանդութիւն որ մեծ ջարդ կուտայ անասնոց, որով երկրագործ դասը՝ մեծապէս կը վնասուի արօրավար տուարներէն զրկուելով։ Այս ալ դրամական անձկութեան հետ խառնուելով, հետզհետէ մեր խեղճ Ռայա-ներն՝ անտանելի վիճակի մը կ'ենթարկուին։

—Քաղաքիս և Ս. Կարապետի վանուց Վան-Առաջնորդ. Տեղապահ Գեր. Հայր Խարխանեան իւր կիրակնօրեայ քարոզութիւններն սկսեր է, կարգաւ շրջելով հինգ թաղի եկեղեցիներն և ժողովուրդն հոգեւորապէս մխիթարելով։ Արդարեւ գովելի սովորութիւն, որ ո՛չ նուազ պատուաբեր է թէ Գեր. Հայր Խարխանեանին և թէ ժողովրդեան, որ յոյժ ծարաւի է աւետարանական բանից։

—Ազգանուէր Հայհուհեաց Մշոյ Օրիորդաց վարժարանի ձեռագործներու վաճառահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ փետր. 8 ին, ընդ նախագահութեամբ Գեր. Հայր Խարխանեանի։ Ցուսով ենք որ մեր Մշեցի եղբայրներն՝ պիտի հաճին ի նպաստ կրթական գործին մասնակցիլ սոյն վիճակահանութեան։

—Օգեր թէեւ սակաւ ինչ մեղմացած են, բայց շարունակ գրեթէ կը ձիւնէ։ Ձմեռն՝ հետզհետէ անտանելի կը դառնայ։ ՎԱՀԷ

ԳԻՒՂԱԿ ՄԸ Ի ԺԻՐԱ

Միւլի (Le Muids) էր այդ գիւղակին անունը, փոքրիկ, աղքատիկ, անշնան գիւղակ մը, որոյ յիշատակներն սակայն միշտ պիտի մնան յիս քաղցր ու անմոռաց։

Սրընթաց կառախումբն կը հեռացնէ զմեզ Փարիզէն արագ արագ։ տխուր էր օդը, տխուր էին նոյնչափ մեզմէ շատերն, որք այսպէս ակամայ կը բաժնուէին դեղեցկութեանց ու հաճոյից, ճոխութեանց ու հրաշալեաց այդ աննման Փարիզէն, իւր մեծաչուք Արուեստահանդիսէն մանաւանդ, որ համայն աշխարհի ուշադրութեան ու հիացման միակ առարկայն եղաւ պահ մը իրաւամբ։

Կ'անցնիմք մեծ ու փոքր քաղաքներէ, գալարագեղ դաշտերէ, առուակաց եզերքէն, մրգաստաններէ, այգեստաններէ։ Մերթի վաղմի դըղեակ մ'է որ կը գրաւէ մեր ուշը։ մերթի կոկիկ աւան մը բլրոյ մը ստորոտն կամ հովտի մը ծոցն ապաստանած՝ իւր հնատիպ շէնքերովն ու բարձրագագաթ, սրածայր զանգակատնովն։—Այս գեղատեսիլ Ֆրանսան, այս ժիր ժողովուրդն՝ որ կը խորշի խոպան թողլէ իւր պանծալի հայրենեաց մի խորշն իսկ։ Կը հասնիմք ի Տիժօն, նախկին ոստայնն Պուրկոնի։ իւր հոյակապ, միջնադարեան եկեղեցիքն կը նշմարուին երկուստեք, իւր յաղթական դուքսերուն պալատն ևայլն։ Կը հասնիմք ի Ցօլ, ի Բօնթարլիէ, գլխաւոր քաղաքներն սոյն սահմանագլխին մօտ, երկուքն ալ Ցու (Doubs) գետին վրայ, և ահա ժիւրայի ծոցն ելմք արդէն։ Այսպէս տասն ժամուան ճամբորդութիւն մը Զուիցերիոյ սահմանները բերած էր զմեզ։

Եւ Զուիցերիոյ հրապուրիչ շքեղութիւնքն հետզհետէ սկսան գալ ի տես։ Ժիւրա չունի անչուշտ Ալպեանց ընդարձակութիւնը, բարձրութիւնն ու ահաւոր երեւոյթներն։ Բարձրարերձ, խրոխտ, ալեւոր գագաթներ չեն բարձրանար հոս մի զկնի միոյ, չեն ցոլար լայնածաւալ սառնարանք իւրեանց ցերտին այլ գունագեղ կերպարանքովն։ փրփրագեղ ջրվէժներ չեն գոռար ա հեղգագոչ։ ամէն ինչ մեզմ է հոս ու հանդարտիկ, զուարթ, ակնահաճոյ, Գեղատեսիլ շոճինեներու սիրուն անտառներ կը ծածկեն լերանց կողերն ցգագաթի։ փափկիկ գալարն, գոնեղոյն ծաղկունք կը պճնեն գետինն։ առուակներ կը սահին ոլորապտոյտ, հովիտներ՝ ոլորուն, ծիծաղկոտ հովիտներ, վէտ վէտ բլրակներ, փարիլուն փոքրիկ լճակներ։ գիւղակ մը հոս, տնակ մը հոն, հինաւուրց դղեակ մը վսեմ, խոժոռ՝ սեպ գագաթի մը վրայ կանգնած։

Ալպիսի տեսարանաց մէջէն կը սուրար կառախումբն սուլելով, հեւալով։ Մերթ յառաջ կ'ընթանայր և մերթ դադցես յետս, կազմելով այսու գալարուն գիծեր իջնելու համար բլուրն ի վայր կամ բարձրանալու համար դէպի վեր։ այնպէս որ մեր աչքերն կրնային թափառիլ, յառիլ յայսկոյս և յայնկոյս, և դիտել նոյն տեսարաններն տարբեր տեսակէտներէ։

Ամենուս հայեացքն դէպի յաջ կ'ուղղուին յանկարծ, ի տես եկած էր պատմական դղեակն Ժու, որ բանտն եղած էր Միրապոյի, Ցեղափոխութեան ճարտարախօս ու կրակոտ առտենարանին, որ բանտն ու գերեզմանն եղած էր Թուսէն Լուվերթիւրի, խափշիկ դիւցազնին, կառավարիչ Ս. Դոմինիկ կղզւոյն Յամերիկայ, որ ճգնելով ազատել իւր հայրենիքն, գերի ինկաւ ի ձեռս Գաղղիացւոց, կղզւոյն տէրանց։ Արդեօ՞ք իւր յուսահատական հառաչներն էին զորս այդ ժայռերէն ու որմներէն կը հասցնէր մեր ականջին հողմն ողբագին։

Ահա նաեւ Քլիւղի կիրճն՝ որոյ ի վերեւ էրը իւր պահապան ոգին կը սաւառնի այդ դղեակը, կիրճն՝ ուստի Պուրպաքիի 85,000 զօրաց բանակն 1871 փետրվարի առաջին օրը թշնամւոյն անդիմադրելի զօրութենէն մղուած կուգար զէնքնկեց, յուսահատ ապաստանիլ Զուիցերիոյ հիւրընկալ ծոցն մի քանի ամիսներ, և այսպէս խուսափիլ ամենապարտ ու ստոյգ գերութենէ։ Ի՜նչ սրտաշարժ լեզուաւ կը նկարագրէր ինձ այս բանակին թշուառութիւնն ականատես բարեկամ մը։

Մէկ կողմ կը թողումք ժուի լիճն ու երկայնաձիգ հովիտն, Զուիցերիոյ սիրուն խորշերէն մին, համբաւաւոր իւր ժամագործութեամբն, որոյ խիտ անտառաց մէջ թափառած էինք երբեմն բարեկամի մը հետ, որ կը ներշնչուէր, կը յաւիտանար բնութեան սոյն քաղցրիկ տեսարաններովն, և որոյ համակրանքն ու յիշատակը կ'ընկերանայ իւր հազիւ վիցամեայ քեռորդին, կլորիկ կարմրուկ դէմքով կայտառ Ֆելիքսը։ Այդ հասակէն իսկ պէտք է վարժուի լինել տոկուն, չարքաշ, այդ հասակէն իսկ ընտանենալ իւր մերձակայ լերանց ու հովտաց, դեռոց ու լճաց, և բնութեան ու հայրենեաց սէրն խոր արմատ դնէ իւր մատղաշ սրտին մէջ։ Զարմանք չէ որ Զուիցերացին երջանիկ չ'զգար իւր հայրենիքէն դուրս և կ'անձկայ վերադառնալ փարիլ այն վայրերուն, որոց վրայ ի մանուկ տիոց կը սովորի դուրգուրալ։ Ֆելիքս կը վազվզէ բոլոր ճամբան, մերթ ու ծաղիկ կը ժողվէ, հազար հարցումներ կ'ուղղէ, կը խընդայ, կը խնդացնէ։ մերթ զօրապետ մ'է և դաւաղանն ի յուս կ'առաջնորդէ մեզ որ իւր բանակն եմք։ մերթ կառապան մ'է, և աշխուժիւ յառաջ կը վարէ իւր ձիերն։ կը յոգնի, բայց չ'ուզեր խոստովանիլ զայն և գագար չը խնդրեր։

Կը հասնիմք Շալէն, քարէ ցած ձեղունով միայրակ հաստատուն շէնք մը, մի քանի մասանց բաժնուած և կովերուն ու պանրագործաց բնակարան լինելու սահմանեալ։ Ժիւրայի ինչպէս Ալպեանց վրայ երբեմն մղոնեալով տարածութեամբ ցանկապատ արօտավայրք կան, յորս ամրան երեք չորս ամսուան մէջ կ'արածին արջառք, և ուր նաեւ կառուցուած են Շալէներ 2000-2300 մեթր բարձրութեանց վրայ։ Հոս է որ կը շինուի զուիցերական հռչակաւոր պանիրն։ 1875ի ցուցակէն գոր աչաց առջեւ ունիմ հիմա, կը տեսնեմ թէ Զուիցերացիք այդ տարւոյն մէջ ունէին 555,000 կով որք կուտային օրն 1,665,000 քիլ. կամ 333,000 ֆր. ի արժողութեամբ կաթ։ Զուիցերացիք տարին կ'արտածեն 150,000 կենդինար (7,500,000 քիլօ) պանիր 10 միլիոնէ աւելի արժողութեամբ։ Թէ՛ արտածուած և թէ երկրին մէջ ըստաւուած պանիրի, կարագի, թարմ կամ խտացեալ կաթի տարեկան ամբողջ հասոյթն մինչեւ 150 միլ. ֆր. կը հաշուուի։

Ցօնի օր մ'է հովուաց ու խաշանց համար այն յորում արջառք դէպ ի լեռն պիտի առաջնորդուին ի վերջ մայիսի կամ ի սկզբան յունիսի, երբ ձիւնը սկսած է հալիլ Առաջնորդ կովն և իւր մի քանի ընկերքն կ'ընթանան ի գլուխ թափսրին իրենց խոշոր բռժաժաց նուագովն ոգեւորեալ։ սոցա կը հետեւի ամբողջ բանակն, եզներն, հորթերն ու ցուլն ամենքն իրենց բռժաժներով եւ ծաղիկներով ու ժապաւէններով զարդարուած, սոցա կը հետեւին կովարածք իւրեանց տանական հանդերձներով, ապա կուգան ձիերն որք բեռներն կը տանին։

Ո՞վ կրնայ չը հրճուիլ, հրապուրուիլ, երբ իւր ականջին կը հասնի ի հեռուստ ներդաշնակաւոր նուագն զանգակաց այս յաղթ ու շնորհալի հարիւրաւոր կենդանեաց, որք կ'արածին ցիրուցան լերան մը գալար կողին վրայ խիտ խիտ եղեւնեաց ստուերին տակ, խոշոր, հնչուն զանգակիներ երաժշտական արուեստիւ պատրաստուած, այնպէս որ բոլորն ի միասին քաղցր եղանակներ կը յորինեն։ «Ի՜նչ քաղաքշաւութիւն, ի՜նչ բանաստեղծութիւն», կը գոչէր ընկերս անդամ մը, երբ այս եղանակաց կ'ունկնդրէինք օր մը գմբայանօք։ Եւ հովիւք, իւրեանց խաչանց հաւատարիմ բարեկամ եւ ընկեր հովիւք, կը պատմեն թէ իւրեանց զանգակներէն ոչ նուազ հաճոյք կ'զգան եւ այս անրան կենդանիք, օրք կը տարին, կը նիհարնան, եւ կը մերժեն իսկ արածել, երբ դիպուածաւ կամ դիտմամբ իւրեանց զանգակներէն զրկուին։

Քանի մ'անձինք միանգամայն ըղբաղեալ կը գտնեմք կթելու կովերն, որք յօժարակամ կուգային կարգաւ իւրեանց ծանր բեռներն պարպել։ Կը խմեմք առատօրէն լերանց սիրուն ամրամ ու անուշիկ կաթէն, կը խօսակցիմք, կ'զրօսնումք եւ կը բաժնուիմք ակամայ։

* *

Ուրիշ օր մ'այ ժէնժէն (Gingins) կ'երթամք դայտերու, ձորերու մէջէն վարելով մեր կառքն։ Այս թեմին գիւնեհատութեան ընկերութեան տարեկան ժողովն տեղի պիտի ունենայ հոն, ուր կ'երթամք եւ մեք ներկայ գրտնուիլ։ ժէնժէն անուն է ազնուական վաղեմի գերդաստանի մը, որ ո՛ գիտէ ո՛ր թուականէն ի վեր բնակած է ընդարձակ ու ամրապարիսպ դղեակին մէջ, որոյ յուրջն կազմուած է այս գեղեցիկ գեղեցկագիր գիւղն՝ սոյն ընտանեաց անուամբ յորջորջուած։

Ժողովն տեղի ունեցաւ նոյն իսկ դղեակին մէկ սրահին մէջ, զոր Նմանոբինակ հաւաքանց ու կրօնական պայտամանց յատկացուցեր է ազնուական ընտանիքն ազնուական բարեսրտութեամբ։ Խռնուած էր սրահն, շատերն ստիպուած էին յատին կանգնիլ։ Քարոզիչներ ներկայ էին, բայց ձեռնպահ կը գտնուին։ ժամագործ մ'է նախագահն, եռանդուն ատենախօսմը, գործաւորք են գլխաւոր դերերն կատարողք, երիտասարդք եկած են իւրեանց ֆանֆառներով (չեփորայք) ժողովն աւելի եւս ոգեւորելու։ Շատեր կը կանգնին պատմելու իւրեանց փորձառութիւններն։ արբեցութեան զոհեր էին երբեմն, թշուառ կ'ընէին ինքզինքնին, թշուառ իւրեանց ընտանիքն ու բարեկամներն։ զղջացած են, երջանիկ են, ուխտած են չը մատնուիլ նոյն մոլութեան, եւ անկեղծ ու կորովի շնչներով կը հրաւիրեն զայլս ընել նոյն ուխտն։ Ո՛րչափ դիւրին էր ներկայ մարց, կանանց ու քերց դիմաց վրայ կարդալ հաճոյք, անձկութիւն կամ գոհունակութիւն։ Գնդապետ մ'է օրուան ամենէն յաջող ատենաբանն, ժողովրդեան սիրելի մի գնդապետն, որ շատ մը մղոններ ճամբորդած էր այդ օրն գալ մասնակցիլ սոյն ժողովին, եւ կ'արձէր լրսել իւր խօսքերն, տեսնել իւր կորովն ու շնորհն։

Ազօթքներն կը վերջանան, երգերն կը դադրին, բայց ֆանֆառն կը չարունակէ իւր գործն։ Բազմութիւնն կը տարածուի գղեկին ընդարձակ գեղեցիկ, հովասուն դարաստանին մէջ խօսակցելու, տեսակցելու։ Տիկին տը ժէնժէն օշարակ, թէյ ու սուրճ, կարկանդակներ, հաց ու կարագ պատրաստած է, որք կը բաժնուին ամենուն։ Ինձ կը պատմեն թէ ի՛նչպէս սոյն առատաձեռն տիկին այն դարաստանին մէջ խնձոյներ իսկ կը պատրաստէ երբեմն անկէ ոչ նուազ մեծ բազմութեանց համար։

* *

Առաւօտ մ'ալ կանուխ, շատ կանուխ ճամբայ կ'ելլեմք մեզ լցնելու մեր ձակայ մի բլուրն արեւու ծագումն տեսնելու համար։ Հիւրընկալ բարեկամս, անդրիացի պարոն մը և իւր մանկամարդ վառվռուն դուստրն են ընկերներս։ Շատ ցուրտ է օդը, ցօղը խիտ դեռնին վրայ, և մենք արագ արագ կը յառաջանանք չողղուն ստեղգլուսոնն առաջնորդուած։ Մանիշակ կոչած են այդ բլուրն հարուստ ընտանիք մը, այրն Զուիցերացի, կինն Ամերիկացի, մեն զմիւսն դեղանցելով իւր հարստութեամբ, որք գնած են այդ բլուրին մի մասն, ու շքեղ ամարանոց մը կանգնած գագաթան վրայ, եւ թէեւ իւրեանց բնակութիւնն յԱմերիկա, ամէն տարի կուգան հոս գէթ մի քանի շաբաթ անցնելու, ու միշտ չատ մը բարեսիրական գործեր կը կատարեն սոյն գըբացնութեան մէջ։

Այսպիսի ժամու մը, այսպիսի տեսարանի մը նկարագրութիւնն անկարելի է։ Մեր աչաց առջեւ կը տարածուի լայնածաւալ դաշտ մը իւր այգիներով, մրգաստաններով։ Լէմանի լիճը խաղաղ, վսեմ, ժրընթէր լճին հեռաւոր եզերքը կէս մը մշուշի մէջ փաթթուած, աւելի հեռին նոյն ուղղութեամբ Ֆրանսայի մի գեղաժիժաղ անկիւնն, Ցայնկոյս լճին Մոն Պլանի սպիտակ ու վեհապանծ ամբողջ շղթայն և Սաւոյայի այլ բուրդերն ու կոթողներ։ ժիւրայի գագաթները մեր ետեւ։ Եւ մենք փառաբանութեան երգ մը մրմնջելով կ'սպասեմք արտատրոփ որ փառաւոր արեգակը գայ լուսաւորէ, գունաւորէ զայս ամենն։ Կարմիր շառաւիղներ կուգան ի տես յարեւելս, և վարդագոյն նշոյլներ կ'սկսին փարիլ լերանց բարձրագոյն ծագաց վրայ։ Մոն Պլան, որոյ գէմքը թափանցիկ մի շղարշով ծածկուած է մասամբ ի լիք, առաջինն է որ կը ժպտի, գոգդես կը շիկնի ի տես այդ ազնուական չքեղութեան։ ապա նոյն փայլն ու շողը կ'անցնի գագաթէ ի գագաթ, կողէ ի կող, փափուկ ու անբացատրելի գոյներու անուանն զանազանութեամբ։ Արեգակն՝ ստուար գունդ մը հրաշէկ, կը բարձրանայ ամենայ հորիզոնէն ի վեր տիրական վեհութեամբ։ Ա՜հ, այդ ժամն այդուն, ա՛յդ ժամն վսեմ, որքա՜ն անմոռանալի։

* *

Ի Միւլի սակաւօրեայ այցելութեանս քաղցրագոյն հաճոյքներէն մին եղաւ նաեւ ծանօթութիւնս Մատմուազէլ տը Բօռթի (Mlle de Portes) հետ, վերջին ու միակ անդամն Հիւկենօթ նշանաւոր գերդաստանի մը, որ կրօնական հալածանաց միջոցին ֆրանսայէն ապաստանած էր ի Զուիցեր, և իւր բնակութիւնն հաստատած Միւլիէն դէպ ի գայտն մէկ ժամ հեռաւորութեամբ դղեակի մ'մէջ, որ կուսանաց վանք մ'եղած էր երբեմն, ընդարձակ դարաստանով մը շրջապատեալ։ Թոյժ հիւրասէր անձ մ'է Մատմուազէլ տը Բօռթի, և ամենաւոր հիւրեր կ'ընդունի յաճախ ի մասնաւորի իւր նախահարց սիրեցեալ հայրենիքէն, ուստի ստիպուած էին բաժնուիլ ակամայ։ Հայր Հիւսէնթի, ի մէջ այլոց, կամ պարոն Լուազոն ըստ իւր նոր անուանակոչութեան, Նօթրը-Տամի նախկին հանրածանօթ քարոզիչն, ամէն ամառ սովոր է գալ շատ մը օրեր անցնել այս աքանչելի դղեակին մէջ։

Ժիւրայէն մեկնելէս նախընթաց երեկոյին էր որ հրաւիրուեցայ հոն ի ճաշ։ Ընդունելութեան, սրահի, սեղանի ամենականաց վաղեմի սովորութիւնք կը պահուին հոն դեռ ճշդութեամբ, սովորութիւնք՝ որք այժմ ընդհանրապէս կը տեսնուին թատերական բեմին վրայ միայն, և կամ վեպերու մէջ նկարագրուած, ամենքն ալ իւրեանց հնութեամբն ու լրջութեամբ պատկառելի ու ուշադրաւ։

Ազնիւ հիւրընկալս հիս ինքն անձամբ ցոյց կուտայ ինձ իւր ընակարանն ու պարտէզն, իւր հիւրանոցն ճոխ կարասեօք և ճարտարարուեստ նկարիւք զարդարուած, երկայն ու նեղ ճեմելիքն՝ ուր կուսանք իւրեանց պատօրը կը կատարէին, մատուռն՝ զոր իւր մայրն կահաւորած և շինականաց կրօնական կամ այլ ժողովներուն սահմանած, իւր հազուագիւտ ծաղկանց ածուներն ճաշակաւ յարդարուած, իւր սիրելի շատրաւաններն ու աւազաններն, և իւր չքեղ, յանատարած դարաստանը գոգորիկ պուրակներով, գեղաշուք ծառերով։

Բայց իւր պատշգամին վրայ է որ կ'անցնեմք մեր երեկոյեան հեշտ ժամերն, հրապուրուած, յաղիշտակուած այն չքնաղ ու բազմազան տեսարանովն որ մեր աչաց առջեւ կար պարզուած։ Գրեթէ նոյն տեսարանը՝ զոր վայելած էինք Մանիշակէն, բայց այժմ երեկոյեան մեզմ լուսով քօղարկուած։—Նոյն կանաչագեղ դաշտերն, որ դէպի լիճը կը տարածուին։ նոյն լիճն՝ իւր բազմաթիւ առաւներով, քաղաքներով ծառերու տակ պահուրտած։ Սաւուան ուր կը տիրէ հսկայն Մոն Պլան իւր քաջարի արբանեակներով շրջապատեալ, և լճին արեւմտեան ծայրին՝ ալ, որոյ վրայ Ցան տը Միտի կը հսկէ։

Աչքը կրնա՞յ երբէք յագենալ այսպիսի տեսարանէ մը։ «Չեմ կրնար յագենալ, կ'ըսէր Մատմ. տը Բօռթի իրեն յատուկ չարմի ու գրաւիչ չեշտերով. ամենէն չքեղ քաղաքաց արուեստական ամենէն ճոխ փառքերն յետ սակաւուց կը դադրին զիս հրապուրելէ, բայց չեմ կրնար յագենալ բնութեան այս տեսարաններէն, զոր այսքան տարիներէ ի վեր կը դիտեմ նոր այխուժիւ, նոր հաճութեամբ։— Եւ ինչո՞ւ. որովհետեւ մին մարդոց գործն է, միւսն Աստուծոյ։»

Նոյն ինքն ալ մի հրաշակերտն էր այդ Աստուծոյն։ Թէեւ ծեր, թէեւ իւր երեսն ունէր շատ մը խորշոմներ, իւր ձեռքերն սկսած էին դողդողալ, այլ իւր հոգին, իւր հեղ, երկիւղած, անձնուրաց, խանդաւառ հոգին մին էր չքնաղագոյն մեծագործութեանց Աստուծոյ՝ որոյ ձեռաց գործն է գեղեցիկ բնութիւնը, ինչպէս նաեւ գեղեցիկ հոգին։

ԱԲՐ. ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տպարան Գ. Պարսատրեանց

Պատիւ ոսկիմ ծանուցանել մեր բազմաթիւ յանախորդաց եւ արգոյ հասարակութեան թէ կատարեալ հաստատեալ է տպարան մը Հասամ վրայոյ, ճոխ ամեն եղեր մեծագոյն ազնիւ մեքենաներով, զարդեալ եմ ամեն տեսակ գործ լաւագոյն ոճով կարող եմ տեսակ գործ տալ ամեն տեսակ գրեանց արտաքին կամ ներքին գրեանց համար։ Դիմել առ Գ. Պարսատրեան եւ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սուլթան-Համամ փողոց թիւ 14

ԹՐԱՄՈՒԼՅԻՑ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՑ

Վարչական խորհրդոյ որոշմամբ և Կազմական Կանոնագրի 32 րդ և 33 րդ յօդուածներու համաձայն, Բաժնետերաց սովորական Ընդհանուր ժողովն ի Նիստ հրաւիրեալ է մարտ 15/27 հինգշաբթի օր, միջօրէն յետոյ ժամ 2 ին ի Կեդրոնատեղին ընկերութեան, Սաաթճլար խան, Բէյրէվմպէ քաղաք։

Տասը բաժին ունեցող բաժնետերաց, որք կը փափաքին ներկայ գտնուիլ սոյն ժողովին, պարտին գումարումէն տասն օր առաջ իրենց բաժինն յանձնել Ընկերութեան Մնտուկին, իսկ օտարաբնակ բաժնետերաց առ Պ. Ժ. Գամենոս և Ընկ. ի Բարիզ, 31. Լաֆայէդ փողոց (37 րդ յօդուած Կազմ. Կանոնագրի.)

Օրակարգը որոշուած է հետեւեալ կերպով։

1 Վաւերացումն 1889 դեկտեմբեր 31ին փակուած Հաշուոց, Հաշուեկշռոց և Տոմարաց։

2 Առաջարկութիւն Վարչական Խորհրդոյ՝ շահերուն յաւելեալ մասը յատկացնելու բաժիններու Ջնջման, վիճակահանութեան միջոցաւ։

3 Հաշուեքննիչներուն Նամակն, որով կը խնդրեն իրենց փարձառութիւնը։

4 Երկու անդամներ ընտրել փոխանակ Վարչական Խորհրդոյ երկու անդամց որք կ'ելլեն, Կազմ. կանոնագրի 18 րդ. յօդուածին համաձայն։

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 13|25 փետր. 2—3

ԱԳՈՂԻ ՄՕԳԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

ԵԶԼՈՒՇ, Կ. Պոլիս, 13 գեկտ. 1888

Պարոնայք Ագող և Պուռն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքով կարող չեմ փորձ ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկց որոց պաշտպանեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մոր և Ձան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաբեկելով և մարուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս պաշտաւորական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաշուած է, մանաւորապէս այս յաղող պարտաւորութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱԼԼՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ.Հ.Ս. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷՄԷԼԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒԼԻԷՍԻ

Գասթամունի վիլայէթի տախիլինէ Ամասրա նահէիյէսինէ վագը Արիսէ վէ Մույքար նամ միրի օրմանլարընան թարիիրը գոնթրաթ օտան իթիպարէն 3 այ միւտտէթ զարիֆընտա գաթ վէ իխրաճ իտիլմէք վէ պէտէլթէր մէճմուասքերնն հինը իշլէտէ բէշինէն վէ տէֆթէրէն վիրան օսմանի 100 զուրուշ հիսապը իլէ այնէն վէ նագտէն Օրման վէ Մէճատին իտարէի ումումիկսի վէզէսինէ թէսլիմ վէ լիթա գելընմագ վէ ինանչէվիզայէտ պէտէլը մուգաբրէրի ճանիպը իտարէտէն մուափիքգը էմնալ վէ հատտը իթիտալէ կէօրիլուր խէ 306 սէնէսի մարթընան օնունճը ճուտա իրթէսի կիւնի գարարը մուվագգաթը չէքիլու

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՎ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՕՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒԲԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Մայրական Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի հիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած ճնշանին 17,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՒՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Միւպայեա օլունճաղ եէթմիշ իքի պին դրչյէ սապոնքն շուպաթը բումինին երիմի սէքիկինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարքն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէկերի իլան օլունուր։

22 շուպաթ 1890 — 331
Նո. 29 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Գարանը տագիգ ֆապրիգայի հիւմայունընա մէրպուլթ օլուպ իւչ եիւզ ալթը սէնէսի մարտրն իպթիտասընան իթիպարէն սէնէյի մէրգումէ շուպաթքն նիհայէթինէ գառար պիր սէնէլիք օլարակ թահթը գոնթրաթօյա ալընմակ իւզրէ պէտէլը իճարը մէվգրի միւգայիտէյէ վագ օլունան տէօրթ պապ տիւքքանքն իսթիճարընա թալիպ օլանլարքն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէկերի իլան օլունուր։

22 շուպաթ 1890 — 332
Նո. 30 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Նիզամիյէ իտարէսինէ պուլունան ֆապրիգալար իչիւն միւպայա օլունաճաղը էվվելճէ իլան գրլընան էրէյլի մատէն քէօմիւրինին իչպու շուպաթը բումինին երիմի սէքիկինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզատէ պէշ գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարքն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէկերի իլան օլունուր։

22 շուպաթ 1890 — 333
Նո. 31 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Սէլանիք ֆբրգայի ասքէրիկէսինէ պուլունան ասաքիրի շահատէ հայվանաթը իչիւն իւչ եիւզ ալթը սէնէսի զարֆքնտա լիւզումը գառար ալընաճաղ օթուզ եէտի գայէմ էշեաի մարթապիյէնին իչպու թարիխատէն իթիպարէն օն կիւն իսթիմանընա գառար միւնագասալարը իճրա օլունճաղընտան իթիպա թալիպ օլանլարքն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէկերի իլան օլունուր։

22 շուպաթ 1890 — 334
Նո. 32 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Այ եբլուրզայը քէպիր տիւմէ, կրօսա պին իքի եիւզ սէքէն։

Պէշ եիւզ եարտալը մագարա իբլիսի, կրօսա էլլի։

Սիեահ չափրազ չիֆթ էլլի ալթը պին տէօրթ եիւզ գբրդ։

Բանթալօն բուլը, ատէտ եիւզ օն պին։

Սիեահ գայթան, մէթրօ ալթմըշ իքի պուչուք։

Այ եբլուրզը սաղիր տիւմէ, կրօսա եէտի եիւզ գբրդ սէքիզ։

Սարը քէպիր չարբաղ չիֆթ օն ալթը։

Զաքէթ բուլը, ատէտ ալթմըշ տէօրթ պին։

Գբրմըզը գայթան, մէթրօ իքի եիւզ օն պէշ պին։

Քէպիր թօրճը վէ սիւվարի սէթրէ տիւմէսի, կրօսա եէտի եիւզ օն տէօրթ սարը էլլի սէքիզ պէյազ։

Տէօրտունճի օրտուի հիւմայուն թէրզիխանէսի իչուն մէվգրի միւնագասայա գօնբրան պալատէ մուրագամ օն գայէմ էշեանքն իչպու թարիխտէն իթիպարէն օն կիւն խիթամընա գառար միւնագասալարը իճրա օլունճաղընտան իթայա թալիպ օլանլարքն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէկերի իլան օլունուր։

22 շուպաթ 1890 — 335
Նո. 33 — 2—3

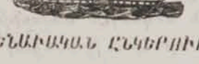

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱԳԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԳԵԱՆ
Ն. ԲԱՐԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մ-ր-ի-ա-ն Ա Բ-ր-ի դ-ջ- կ-ն-ա-ր-գ-ե-բ-ա-ն

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ա-ր-դ-ի որ մարտ 5ին Մարսիլիայէն և մարտ 12ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ա-ր-դ-ի որ պիտի մեկնի մարտ 18ին։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 300 ֆրանք
Բ. » 220 »

Ո-ւղ-ղ-ի Ա -ր-ի -վ-ա-ր-ն-ի-

Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹՈՄՈՒ ԲԸՂՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւսէթ
Մոտնանէ փողոց, Թիւ 14

371

ՔԻՒՆԱՐԴ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒՈՒՈՑ

Ո-ր -գ-ը եր-- -ն-ր-մ կը բ-ն-ի Լ-ի-ր-ա-ի Ա Ա-ր-ա-ի դ-ջ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիքա	7718	Գազալանիա	4841
Էդինբուրգ	7718	Պոմիրիա	4535
Լիվրիա	7391	Ասամբրիա	2574
Գերմանիա	7268	Մարաթոն	2409
Բաղտիք	5582	Ազալա	2393
Սկիթիայնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բայմիրա	2144
Ալէբրօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէսար	1876	Մորոգգօ	1855
Էրպուրկ	1614		

Թրինիտատ շոգենաւը, Նիւ Յորք Քինկ, Լիվրբուլէն ատ կ'ապասուի մարտ 18ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ Ֆ-ր-ի-ա-ր
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան,
196 Ղալաթիա

Ապառնատէր Ա. ՏԱՄԱՔԵԱՆ

ՋՋՈՒԳՈՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԻՆԵՒ Ի ԼՈՒՍԱՐՈՎ

ՈՍԿԵԱՑ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՑ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ

ՍՏԱՄՈՒԲՈՒ ՀԻՄԱՆԴՈՒԹԵՆ

ՊԱՏՈՒՈՑ ՎԱԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓՈՐԻՋ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

88

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4,000է աւելի ներբողագիր վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ակիքանթէի գինիին չափ ախորժահամէ։

Կ-ւ-ր-ա-ի Ա ը-ր-ա-ց-ի-լ է -ր-ա-ի-ա-ի կ'-ա-ի-ա-ն -ի-ա-ի-ա-ի Ա կը ք-ի-ա-ն-ի մ-ր-ա-ա-ր-ա-ի-ա-ի-ն-ը

կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

Լ'ԷՍՊԷՐԱՆՍ "L'ESPERANCE"

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴՈՒԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Արտօնեալ Դրամագլուխ	ֆր.	10,000,000
Ստորագրեալ	»	1,000,000
Վճարեալ	»	864,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ գտնուած ապրանքներ՝ խիստ դիւրամատչելի գներով և ամենաչափաւոր պայմաններով։

Ընկերութիւնս մեծագումար գործեր կարենալ ապահովագրելու համար միացած է Եւրոպական չորս կարեւոր ընկերութեանց հետ՝ որոց Դրամագլուխը կը հասնի առաւել քան 16,000,000 ֆրանքի։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս Ընդհանուր Գործակալութեան, ի Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի ճիշտ դէմ թիւ 21-22։

Ընդհանուր Գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ
320 ՍԱՀԱԿ ԳԱՏԻՃ և ԸՆԿ.

"ՖՕՐԹՈՒՆԱ,,

Ընդհանուր ապահովագրական Անանուն Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Պիրիսն յամին 1868
Գրամագլուխ 1,875,000 ֆր.
Պահեստ. դրամ 1,337,000 »

"ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՖԷՐ,,

Ծովային, Գետային եւ Ցամաքային ընդհանուր ապահովագրական Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Տիւսէլտորֆ, 1845
Գրամագլուխ 3,750,000 ֆր.
Պահեստ. դրամ 3,099,367·15

Ընկերութիւնքս որք միացեալ են Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ, փոխադարձ երաշխաւորութեամբ կ'ապահովագրեն ամէն տեսակ վաճառք և գրամադրարներ, ընդդէմ ծովային, գետային և ցամաքային փոխադրութեան վտանգաց, խիստ չափաւոր պայմաններով։

ՀԱՆՁԷԱԹԻՇԷ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ ի Համբուրկ յամին 1874

Դրամագլուխ		3,750,000 ֆր.
Պահեստի դրամ		600,000 »

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ ապրանքներ, ամենաչափաւոր պայմաններով։ 191

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ ուզողներ կը հրաւիրուին դիմել առ ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, *ընդհանուր գործակալ վերոյիշեալ երեք ընկերութեանց. ի Պոլիս, Պաղչէ-Գափու Բասիմ Փաշա Խան, թիւ 13 և 14։*

ԵԹԷ ԿՐ ՀԱՁԱՔ

ԱՌԼԻՔ ՄԻԱՅՆ

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԳԻՅԼՆԵՐՆ

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԹՍՅԾՂՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

PASTILLES GERAUDEL — MARQUE DÉPOSÉE

Որք շնչուելով եւ ուտուելով կը ներգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Պրոնշիդի, Դուսի, Շնչարգելութեան, Զայնի կերկեման, Խռչակատարի եւն։ Ասոնց բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԳԻՅԼՆԵՐԻ գործածութիւնն եւ կ'արգելուն գործածել խայծղանի այլ եւ այլ շաքարանատերէն

ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՔ
Խայծղանի շուքարանատեր-

1· ՄԱՔՈՒՂԱԿԱՆ ԹՈՂՈՎԱԿՆ, ուստից իջնեն խայծղանի կարգը և անլուծելի զանազան աստիճաններ որք բնութեան մէջ չլուծուելով կ'ելնեն ստամոքսը կ'ելնան, առանց դղրդելու ինչ խայծղան հարդարելու շքաւական խողովակաց որդ սահմանեալ են.

2· ԹՈՂՈՎԱԿԱՆ ԴԱՓԵՆ խայծղանի հատիկները կը մտնեն ստամոքսի մէջ և զանն բնանալորելով շաքարով և թելագինի նիւթերով, յառաջ կը բերեն ստամոքսի անհանգստութիւններ.

3· ԱՂԻՔՆԵՐՈՒՆ մէջ կը շարունակուին այս հատիկներուն պատճառած անհանգստութիւնք և յառաջ կը բերեն Բորբոքում, Վէրք, Խիթ, եւն. իրենց պատճառած ախիտի, մարսիչին պատճառաւ.

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ժերոթելի քաղաքներու-

Ա· ՇՆՉԱՓՈՂԵՐու մէջ ժերոթելի քաղաքներու գոլորշի, ները մեծապէս կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին.

Բ· ԹՈՒՔԵՐՈՒՆ մէջ մէն մի շնչաւորութեան կը հանեն ժերոթելի քաղաքներու գոլորշիներու և բնականաբար տարածուելով ամբողջապէս ի գործ կը դնեն իրենց փրկաւոր ազդեցութիւնը.

(Բարիզի բժշկաց ն ամենէն յարգոյ թերեն, կազմէ ամբ Օրիմօ· այսպէս կը խօսի բաղդէնիներու վրայ· «Ի· ժերոթել պարզ միջոց մը գտած է խայծղանը մտցնելու համար շնչափողերու ամենէն նուրբ թելերուն մէջ, առանց պարունակելու վնասակար նիւթեր։ Այս պատճառներով, խայծղանին ազդեցութիւնն այնքան արագ է որ քանի մը դակիկեանց մէջ կը բաւեն հազը դադրեցնելու.»

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԳԻՅԼՆԵՐՆ անհրաժեշտ են ամէն ոմանց որք ձայներնին կը յոգնեցնեն, արմակ օգի մէջ կ'աշխատին կամ իրենց պարապմանց պատճառաւ ստիպուած են գրգռիչ գոլորշիներ կամ փոշիներ ծծել, ինչպէս Գործաւորք, Զգաստանք, Կառավարք, Երգիչք, Դեկլամանք, Աստեղաբանք, Քարոզիչք, Փաստաբանք, Լուսաբանք, Դասախօսք, երկաթուղեաց Պաշտօնեայք եւ եւ.

Տարին 100,000է աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բասդիլներով եւ Պ· ժերօտէլ 40,000է աւելի շնորհակալագրաց նամակ ունի.

ԺԷՐՕՏԷԼԻ Բասդիլներն են խայծղանի մակ բասդիլներն որք փաթաթուած են Գաբիրոս 1878ի Տիւսէլտորֆեան արուեստահանդէսի կողմէ, Նախարարական որոշմամբ և բուռ խորհրդոյ Առողջապահական խորհրդոյ՝ փորձերու ենթարկուած են, և Ռուսիոյ մէջ թարգմանել են կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան բժշկական խորհրդոյ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 72 Բասդիլ, Լիտրը և Մանրամասնութիւն գործածութեան Ենթակէր մասին.—Պահանջել գործ բանի դնող

Ա. ԺԷՐՕՏԷԼ, դեղագործ ի Սէն Մէնհոյ, (Ֆրանսա)

Կ. Պոլիս՝ Պան Մարչէ Դեղագործական Մթերանոցն, Գեր պանք Ն. և Ժ. Քանոնճի եղբարք, Թիրիոս Նեաչլոս, Թէսսորիսեա, Վէհեան Փասպան, Տ· Մ· Մեգիրեան, Ա· Գասագորիսեան, Ա· Քէսագորիսեան, Ղեսարյան, և Ընկ.

86

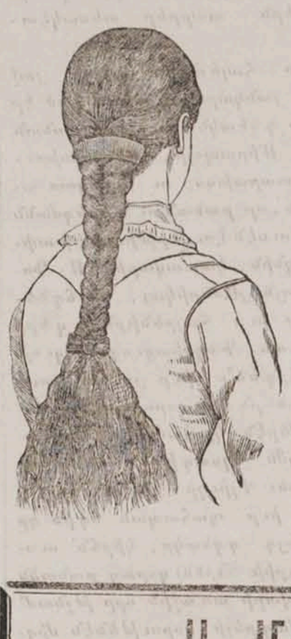

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ

ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒԲԻՐ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ՈՃԱՌ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՑՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. Կ'արդիւք մազերուն թափիլը· Լեռզկետ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմաձաթ չէ.

ՆԵՐԿ ԶԻ ԶԻ ԱՅՍ

Փափաքեալ ապիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մատանչութիւններ ունին, կանայք որ կաթ տուած են և մանչայոյզ ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կուտուած է,

ՄԵԾ ԴԱՒԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՍԻՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱՌՈՒԱՆԵ, Մթերանոց անգլիական, Վ. Ղալաթիա· Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։

68

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բերա, Թիւնէլի հրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին գլուխը

Զմրան համար մեծ քանակութեամբ
նոր հանդերձներ եկած են
ՁԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՆՈՒ ԱՊՐԱՆԱՑ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

287

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՊԻ ՕՇԱԲԲԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅԱՒՏ ԻՒՂ

Իբոֆոսֆիդներու ազդեցութեամբ

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՊԻ և ՊՕՈՒՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզաձութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ՝ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄԱԼԻՐ ԵՒ ՀԻՐՁԷԼ. 84

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1686

1890 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վ-ա-ղ-ա-ր-ք-ն Ի-Ն-Ղ-Ա-Ն Ը-Ր-Թ-Ա-Ն-Ք-Ն-Ե-Ր

2 — Վանիք· Զէնկէլ· Պէյլէր· Գուզկ· Պէշիք·
2 — Ալրաավ· Գուբուչ· Օրթաք· Պէշիք·
2 — Եէնիմ· Մէզ· Պէզիւք· Թար· Եէնիք· Միրկ· Ի· Հիսար Պէպէք Ալրավ· Գուբուչ· Օրթ· Պէշիքթաշ
1 40 Պէյգող Բաշապ· Զուապ· Գանչ· Ա· Հիսար Գանա· Վանիք· Զէնկ· Պէյլ· Գուզկ·
2 35 Ի· Ա· Գավազ Մէզարպ· Պէզիւքքան· Թարպ· Պէյգող Բաշապ· Զուապ· Գանչ· Ա· Հիսար Գանա· Վանիք· Զէնկ· Պէյլ· Գուզկ· Պէշիքթաշ
3 15 Եէնիմ· Մէզարպ· Պէզիւքքաեբէ Թարպ· Եէնիք· Մթէնա Միրկ· Պէյաճ· Ի· Հիսար Պէպէք Ալրավ· Գուբուչ· Օրթա· Պէշիք·
3 50 Մէզպ· Պէզիւքքան· Թարպ· Պէյգող Բաշապ· Զուապ· Գանչճ· Ա· Հիսար Գանա· Վանիք· Զէնկէլ· Պէյ· Գուզ· Իւսկա·
5 — Պէյգող Բաշապ· Զուապ· Գանչ Ա· Հիսար Գանա·
4 30 Եէնիմ· Մէզպ· Պէզիւք· Թարպ· Եէնիք· Մթէնա· Միրկ· Պէյաճ· Ի· Հիսար Պէպէք Ալրավ· Գուբուչ· Օրթ· Պէշիքթաշ Վանիք· Զէնկէլ· Պէյլ· Գուզկ· Պէշիք·
6 — Եէնիմ· Մէզպ· Պէզիւքքան· Թարպ, Եէնիք· Մթէնա· Միրկ· Պէյաճ· Ի· Հիսար Պէպէք Ալրավ· Գուբուչ· Օրթ· Պէշիք·
7 — Եէնիմ· Մէզարպ· Պէզիւք· Թարպ· Պէյգ· Բաշապ· Եէնիք· Միրկ· Գանչճ· Ի· Ա· Հիսար Գանամի· Ալրավ· Զէնկէլ· Պէյլ· Օրթաք· Գուզկ· Պէշիք· Իւսկ·
8 15 Ա· Ի· Գավ· Մէզպ· Պէզիւք· Թարպ· Եէնիք· Մթէնա· Միրկիան Ի· Հիսար Պէպէք· Ալրավ· Գուբուչ· Օրթաք· Պէշիք·
9 — Մէզպ· Պէզիւք· Թարպ· Պէյգող· Բաշապ· Զուապ· Գանչ· Ա· Հիսար Գանա· Վանիք· Զէնկ· Պէյլ· Գուզկ· Իւսկ·
10 — Մէզպ· Պէյ· Թարպ· Եէնիք· Միրկ· Ի· Հիսար Ալրավ· Օրթ· Պէշիք·

Կ-ա-ղ-ա-ր-ք-ն Դ-Ի-Ն-ղ Ը-Ր-Թ-Ա-Ն-Ք-Ն-Ե-Ր

2 45 Պէշիք· Օրթ· Գուբ· Ալրավ· Պէպէք Ի· Հիսար Միրկ· Եէնիք· Թարպ· Պէյգ· Մէզպ· Եէնիմ·
3 15 Գավաթ· Իւսկ· Պէշիք· Գուզկ· Օրթ· Պէյլ· Զէնկէլ· Ալրավ· Գանա· Ա· և Ի· Հիսար Գանչճ· Միրկ· Եէնիք· Բաշապ· Պէյգ· Թարպ· Պէշիւք· Մէզարպ· Եէնիմ·
3 35 Իւսկ· Գուզկ· Պէյլ· Զէնկ· Վանիք· Գանա· Ա· Հիսար Գանչ· Զուապ· Բաշապ· Պէյգ· Մէզ
4 15 Պէշիք· Օրթ· Գուբ· Ալրավ· Պէպէք Ի· Հիսար Պոյճ· Միրկ· Եէնիք· Թարպ· Պ· Հիսար Մէզպ· Եէնիմ· Պէշիք·
5 15 Պէշիք· Օրթ· Գուբ· Ալրավ· Պէ Հիսար Միրկ· Եէնիք· Թարպ· Պ· Հիսար Եէնիմ· Ի· Ա· Գավազ Պէշիք· Մէզպ·
6 15 Գավաթ· Իւսկ· Պէշիք Ալրավ· Ի· Հիսար Թարպ· Ի· Գուզկ· Օրթաք· Պէյ· Ի· Միրկ· Եէնիք· Պէյգող Եէնիմ·
7 15 Պէշիք· Իւսկ· Պէզարպ· Եէնիմ· Զէնկէլ· Ի· Գուզկիանճ· Օրթաք· Պէշիք· Միրկ· Ի· Հիսար Գանչ· Ա· և Ի· Հիսար Եէնիմ· Թարպ· Պէշիւքքան· Մէզպ·
8 30 Պէշիք· Թաշ· Օրթ· Ալրավաա· Պէպէք Ի· Հիսար Միրկ· Եէնիք· Թարպ· Մէզպ· Պէյգ·
10 5 Գապ· Գուզկ· Պէշիք· Պէյգ· Ա· Հիսար Գանչճ· Զուապ· Զէնկ· Վանիք· Գանա· Պէյգ· Թար· Մէզ· Ի· և Ա· Գավազ·
10 15 Պէշիք· Օրթաք· Գուբուչ· Ալրավ· Պէպէք Ի· Հիսար Միրկ· Եէնիք· Թարպ· Պէյ· Մէզարպ· Եէնիմ·
11 — Պէշիք· Օրթաք· Գուբուչ· Ալրավ· Պէպէք Ի· Հիսար Միրկիան Եէնիք· Թարպ· Պէշիք· Մէզարպ· Եէնիմ·
11 10 Գուզկ· Պէյլէր· Զէնկ· Վանիք· Գանա· Ա· Հիսար Գանչճ· Զուապ· Բաշապ· Պէյգ·
11 30 Պէշիք· Գուզկ· Օրթ· Պէյլէր· Զէնկ· Վանիք·
12 — Պէշիք· Օրթ· Գուբ· Ալրավ· Պէպէք